

M. T. B. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No. Ref.
Ser.

465

Title

Dwityashtaka

Patel

465

द्वितीयाष्टक

Incomplete

:	Dvitiyaṣṭaka	:	Title
:	:	:	Author
:	S'ākalya.	:	Editor
:	:	:	Year, Vols.
:	:	:	Publisher
465	:	:	Remarks

465

श्रीगणेशायनमः ॐ प्रा. वा. पातां. रघुः मन्यवः. अंधः. यज्ञः. रुद्राय. मी. कुषः. भरुवः. दिवः. अस्तोषि. असुरस्य. वीरैः. इषुध्याः. इवामरु
 तः. रोहस्याः. पत्नीः. इवः. पूर्वः. कृतिः. वृद्धये. उपसानता. प्रस्था. विदने इति. सरीः. न. अत्तः. वि. इतं. वसाना. सूर्यस्य. श्रिया. सै. इरी. हि
 ण्यः. ममत्तु. नः. परिः. मा. बसर्हा. ममत्तु. वातः. अपा. वृषणः. वानु. शिशोते. इन्द्रा. पर्वता. युवा. नः. तत्त. नः. विश्वे. वरिवस्यत. देवाः. इत. त्या. मा
 यशसा. श्वेतनाथ. व्यंता. पाता. ओशितः. दुबध्य. प्रावः. नपाता. अपा. वृषणः. वानु. प्रा. मातरा. रास्पिनस्य. आयोः. आववः. रुवण्यो. ओशित
 ॥ दुबध्य. घोषाः. इवः. शंसं. अतुनस्य. नश. प्रावः. वृषा. दावने. आ. अठ. वाचय. वसुः. ताति. अग्रेः. २. श्रतं. मे. मित्रा. वरुणा. देवा. इमा
 उत. श्रतं. सदन. विश्वतः. सी. श्रातु. नः. श्रातु. रातिः. सु. श्रातु. सु. श्रु. सिंधुः. अतु. भिः. स्तुपे. सा. वा. वरुण. मित्र. राति. गवां. शता.
 वृष्टः. यमेषु. पद्म. श्रतः. रथे. प्रियः. रथे. दधानाः. सद्यः. पुष्टि. नि. र्धाना. सः. अग्नयः. अस्य. स्तुपे. माहि. मघस्या. राधः. सचा. सने. मा
 नदुषः. सु. वीरः. जनः. यः. फलथः. वाहिनी. इवान. अश्वः. वतः. राथिनः. मरु. सूरिः. जनः. यः. मित्रा. वरुणा. अति. ध्रुव. अपः. न. वा. सु
 नाति. अदृणया. ध्रुव. स्वयं. सः. यदमं. इदय. मिधत्त. आप. यद. इ. हो. रातिः. सत. वा. सः. वाधतः. नदुषः. इ. सु. जीतः. शङ्कः. इत. सु.
 नरा. गृह्णतु. श्रवाः. विष्ट. इ. रातिः. याति. वाक्. सु. स्वा. विश्वासु. वृहः. सु. सदा. इत. अरु. २. अध. गमता. नदुषः. इवः. सूरः. श्रत.

राजानः. विद्यस्य. मंदाः. नमः. इवः. यत. निरवस्य. राधः. प्र. शस्तये. महिमा. रथः. चेत. पतं. शर्द. धम्म. यस्य. सूरैः. इति. अवाचन. दशः. तयस्य. नश. घुघ्रा
 नि. पेषु. वसुः. ताति. ररन. विश्वे. सन्वंतु. वृष्टतेषु. वाजं. मंदा. मेहे. दशः. तयस्य. धासेः. १६. यत. पंच. विश्वतः. यंति. अन्ना. किं. इष्टः. अश्वः. इष्टः
 रश्मिः. एते. इशानसि. तरुषः. संजते. नृ. हिरण्यः. कर्ण. मणिः. श्री. वा. अर्णः. १०. अर्थः. गिरः. सद्यः. आ. जम. ग्मुषीः. आ. उस्त्राः. चाकंतु. उमयेषु.
 अस्मे. इति. चत्वारः. मा. मशरीरस्य. शिष्वः. त्रयः. राहुः. आयवसस्य. तिष्ठे. रथ. वा. मित्रा. वरुणा. दैर्घ. अपाः. स्थूम. गसासि. सूरः. न.
 अद्योत. २. पृथुः. रथ. दक्षिणायाः. अयोति. आ. एन. देवासेषु. अमृतासः. असुः. कृष्णि. उत. अस्त्रात. अर्या. वि. ह्याया. चिकित्से
 ती. मानुषाय. भूयाय. पूर्वा. विश्वस्मात्. सुवनात्. अन्वे. धि. जयंती. वाजं. बृहती. सनुत्री. उच्चा. वि. अस्यत. युवति. पुनः. स. आ. इषाः. अ
 गन्. प्रथमा. पूर्वः. द्वेता. यत. अद्या. सागं. वि. सजासि. नृ. भ्यः. उपः. देवि. मर्यत्रा. सु. जाते. देवः. नः. अत्र. सविता. दमूनाः. अनागसः. वे
 चनि. सूर्याया. गृहं. गृहं. अहना. याति. अठ. दिवः. दिवः. अधि. नाम. दधाना. सिसासंती. द्योतना. शश्वत. आ. अगात. अग्रं. अग्रं. इत.
 भजते. वसन्ता. भगस्य. स्वसा. वरुणस्य. जामि. उपः. स्तनूत. प्रथमा. जस्व. यश्वा. सः. दद्याः. अघस्य. धाता. जयेम. तं. दक्षिणाया.
 रथेन. ४. उत. इत. सन्ता. उत. पुरं. धीः. उत. अग्रयः. शुश. चानासेह. असुः. स्याह. वसान. तमसा. आवि. गृह्णा. आविः. कृण्वंति. उ

पदाष्टकद्वितीयः २ वसः ॥ विः भातीः ॥ अपः ॥ अन्यतः ॥ एति ॥ अस्ति ॥ अन्यतः ॥ एति ॥ विष्णुः ॥ एति ॥ विष्णुः ॥ स्तेपः ॥ अहनी इति ॥ सं ॥ चरेत् इति ॥ परिः ॥ क्षितोः ॥ तमः ॥ अन्या ॥ युहा ॥ अ
 कः ॥ अद्योतः ॥ उषाः ॥ शोः ॥ उचता ॥ रथेन ॥ सः ॥ दुरीः ॥ अद्या ॥ सः ॥ दुरीः ॥ इत् ॥ ई इति ॥ श्वः ॥ दीर्घः ॥ सचते ॥ वरुणस्य ॥ धाम ॥ अनवद्याः ॥ विशते ॥ योजनानि
 नि ॥ एकाः ॥ एकाः ॥ कृतं ॥ परि ॥ यन्ति ॥ सद्यः ॥ जानती ॥ अद्रः ॥ प्रथमस्य ॥ नामा ॥ शुक्रा ॥ ह्येता ॥ अजनिह ॥ श्वितो वी ॥ सतस्य ॥ योषा ॥ न ॥ मिना
 ति ॥ धाम ॥ अहः ॥ अहः ॥ निः ॥ कृतं ॥ आः ॥ चरंती ॥ कन्याः ॥ इव ॥ तन्वा ॥ शाशदाना ॥ एषि ॥ देवि ॥ देवा ॥ इयक्ष्माणं ॥ सं ॥ स्मयमाना ॥ युवतिः ॥ पुर
 स्तात् ॥ आविः ॥ वक्षसि ॥ कृणुषे ॥ विः ॥ भाती ॥ ५ सुः ॥ स्रकाशा ॥ मातृमृष्टा ॥ इव ॥ योषा ॥ आविः ॥ तन्वा ॥ कृणुषे ॥ देशा ॥ वं ॥ भद्रा ॥ त्वो ॥ उषः ॥
 विः ॥ नरो ॥ विडुह ॥ ना ॥ ततो ॥ त ॥ अन्याः ॥ उषसः ॥ नशंत ॥ अश्वः ॥ वती ॥ गोः ॥ मती ॥ विष्णुः ॥ वासरः ॥ यतमानाः ॥ रश्मिः ॥ भिः ॥ सूर्यस्य ॥ परात् ॥
 यन्ति ॥ पुनः ॥ आ ॥ च ॥ यन्ति ॥ भद्रा ॥ नामा ॥ वहमानाः ॥ उषसः ॥ सतस्य ॥ रश्मिः ॥ अनुः ॥ यद्वमाना ॥ सद्रः ॥ सद्रः ॥ कृतं ॥ अस्मात् ॥ धृति ॥ उषः ॥ न ॥ अ
 धा ॥ सुः ॥ इवा ॥ वि ॥ उड ॥ अस्मात् ॥ रायः ॥ मघवतः ॥ सु ॥ च ॥ स्युरिति ॥ स्थुः ॥ ६ उषाः ॥ उडुंती ॥ सं ॥ इधाने ॥ अग्रा ॥ उत्तरयन् ॥ सूर्यः ॥ उर्विया ॥ क्षित्यो
 तिः ॥ अश्वतः ॥ ० नु ॥ अर्थे ॥ प्रअसावीत् ॥ द्विः ॥ पतः ॥ प्र ॥ चतुः ॥ पतः ॥ इत्ये ॥ ० आः ॥ यतीनां ॥ ० अद्योतः ॥ ज्योतिः ॥ वसाना ॥ समना ॥ पुरस्तात् ॥ स
 तस्य ॥ पंथो ॥ अनु ॥ एति ॥ साधु ॥ प्रजानती ॥ इव ॥ न ॥ दिशः ॥ मिनाति ॥ उपोदति ॥ अदर्शि ॥ शुंध्युवः ॥ न ॥ वक्षः ॥ नोधा ॥ इव ॥ आविः ॥ अ

२ राम

कृत ॥ प्रियाणि ॥ अद्यः ॥ सतः ॥ नससतः ॥ बोधयन्ते ॥ शश्वततमा ॥ आ ॥ अगात् ॥ पुनः ॥ आः ॥ इयुषीणां ॥ पूर्व ॥ अर्ध ॥ रत्नसः ॥ औद्यस्य ॥ गवां ॥ जनि
 त्री ॥ अकृत ॥ शोकेतुं ॥ वि ॥ इंदुति ॥ प्रथते ॥ विः ॥ नरो ॥ वरीयः ॥ आ ॥ उभा ॥ एतंती ॥ पित्रोः ॥ उपः ॥ स्त्रा ॥ ७ एव ॥ इत् ॥ एषा ॥ पुरुः ॥ तमा ॥ दुरो ॥ कं
 ना ॥ अतामि ॥ न ॥ परिहृणास्ति ॥ जामि ॥ अरेपसा ॥ तन्वा ॥ शाशदाना ॥ न ॥ अर्भात् ॥ ईषेते ॥ न ॥ महः ॥ विः ॥ भाती ॥ अश्वता ॥ इव ॥ पुंसः ॥ इ
 ति ॥ प्रतीची ॥ गर्ते ॥ आरुगिदु ॥ मनये ॥ धनानां ॥ जाया ॥ इव ॥ पत्ये ॥ उशती ॥ स्रवासाः ॥ उषाः ॥ ह्रस्वा ॥ इव ॥ नि ॥ रिणीते ॥ अपः ॥ स्वसा ॥ स्वसे
 ॥ ज्यायस्यो ॥ योनिः ॥ अरेक ॥ अपा ॥ एति ॥ अस्याः ॥ प्रतिचक्ष्यः ॥ इव ॥ वि ॥ उडुंती ॥ रश्मिः ॥ भिः ॥ सूर्यस्य ॥ अंति ॥ अंदु ॥ समनगाः ॥ इव ॥ वी
 ॥ आसां ॥ पूर्वसां ॥ अहः ॥ सु ॥ स्वसृणां ॥ अपरा ॥ पूर्वो ॥ अस्ति ॥ एति ॥ पश्चात् ॥ ताः ॥ प्रत्नः ॥ वत् ॥ नव्यसी ॥ नूनं ॥ अस्मे ॥ इति ॥ देवता ॥ उडुंते
 सुदिनाः ॥ उषसः ॥ प्र ॥ बोधयः ॥ उषः ॥ एतात् ॥ मघानि ॥ अबुध्यमानाः ॥ पणायुषा ॥ ससंत ॥ देवत ॥ उडुंते ॥ मघवतः ॥ श्वः ॥ मघो ॥ निरे
 वत् ॥ स्तोत्रे ॥ सन्तते ॥ जयंती ॥ ८ अवा ॥ इयं ॥ अश्वतः ॥ युवतिः ॥ पुरस्तात् ॥ युडु ॥ गवां ॥ अरुणानां ॥ अनीकं ॥ वित्तनं ॥ अजाना ॥ असति
 ॥ प्र ॥ केतुः ॥ गृहं ॥ गृहं ॥ उषा ॥ तिष्ठते ॥ अग्निः ॥ उता ॥ ते ॥ वयं ॥ चित ॥ वसते ॥ अपमन ॥ नरः ॥ चो ॥ पितुः ॥ भाजः ॥ वि ॥ उडुंते ॥ अमा ॥ सतो ॥ व
 ह्नि ॥ क्षति ॥ वयं ॥ उषः ॥ देवि ॥ दाशप ॥ मर्त्याय ॥ अस्तो ॥ दु ॥ स्तोम्याः ॥ ब्रह्मणा ॥ मे ॥ अवी ॥ ह्यध्वं ॥ उशती ॥ उषसः ॥ युष्माक ॥ देवीः ॥ अ

असौपदाष्टकं

२

अवसाः सनेमाः सहासिणाः चाशतिनां च वाजं २ प्रातरिति रत्नं प्रातः इत्वा दधाति तं शिकित्वा प्रति गृह्यानि धत्ते तेन प्रज्ञां बद्ध
यमानः आयुः रायः शेषेण सन्वेतो सुवीरः सुगुः असत् सुहिरण्यः सुअश्वः सुहृत् अस्मै वयः इदं दधाति यः स्वाः आः
यंतं वसुनाः प्रातः इत्वा मुक्षीजया इव यदि उत्सिनाति आयं अद्य सुकृतं प्रातः इत्वा इष्टं इष्टे पुत्रं वसुमता रथेन अंशो
ः सुतां पायया मत्सरस्या क्षयत्वीरं बर्हया सन्तताभिः उपक्षरंति सिंधवः मयः सुवः इजानं च यक्ष्यमाणं चोचनवः एणंतं चाप
पुरिं कप्रवस्यवः घृतस्या धाराः उपयंति विश्वतः नाकस्य एष्टे अधि तिष्ठति शितः यः एणाति सः ह देवेषु गच्छति तस्मै आप
ः एतो अर्पति सिंधवः तस्मै इयं दक्षिणा पिब्वेत् सदा दक्षिणाऽयता इत् इमानि वित्रा दक्षिणाऽवता दिवि सूर्यासः दक्षि
णाऽवतः अमृतं सज्जते दक्षिणाऽवतः प्रातिरंते आयुः मा एणंतः दुः इत् इत् आ अरन् मा जगिषुः सूर्यः सुवतासः अन्य
ः तेषां परिधिः अस्तु कः चित् अपृणंतं असा संयंतु शोकाः १० अमंदानः सोमान् प्रसरे मनीषा सिंधौ अधि क्षियतः साव्यस्य
यमे सहस्रं अमिमीत् सवान् अतर्त्तः राता श्रवः इष्टमानो शतं राज्ञः नाधमानस्य निष्कान् शतं अश्वान् प्रयतन् सद्य आदशतं
कक्षीवान् अस्मरस्य भोगान् दिवि श्रवः अजरा आतनान् उपामा श्यान् स्वनेयन दत्तां विधूः मंतः दश रथासः अस्तु षष्ठिः स

२ राम

हस्यं अनुगम्य आ अगात् सनत् कक्षीवान् अभिपित्वे अद्भ्यः चत्वारिंशत् दशऽर्थस्य शोणाः सहस्रस्य अग्रे शेषिणं नयति मदः
युतः रुजशं वतः अस्यान् कक्षीवंतः उत्तमं अमृदंत पञ्चाः पूर्वा अनुप्रयति आ देहावः त्रीन् युक्तान् अष्टौ वरिधायसः गाः सुबंधवः
यो विष्टा इव वाः अनस्वंतः श्रवः एष्टंत पञ्चाः आ गधिना परिगधिना याकशीवा इव जंगह ददाति महं यादुरी यभृन्ना भोज्या
शतं उपः उपामोषा मशामो मे दध्राणि मन्यथाः सर्वा अहं आस्मि रोमशा गंधारीणा इव आविका ११ अनुवाकः अग्निं होतारं
ज्म्यो दास्वंतो वसुसन्तः सहस्रं तातः वेदसं विप्रान् तातः वेदसं या इध्वया सुअध्वरः देवः देवाया कृपा घृतस्या विश्वाहि अनुवष्टिषो
चिषा आऽजुङ्गानस्य सर्पिषः यत्तिष्ठन्त्वा यज्ञमानाः कुबेन ज्येष्ठ अंगिरसो विप्रामन्मसिः विप्रसिः शत्रु मन्मसिः परिज्माने इव द्यो हो
तारं वर्षणीनां शोनिः के शं वृषणां यं इमाः विशाः प्रा प्रवतु त्तये विशाः सः द्दि पुरु चित् ओत्तसा विरुक्ता दीद्यानः भवति द्रुहं तरः
परशुः न द्रुहं तरा वीळु वित् यस्या सं जेतो श्रवत् वना इव यदा क्षिरं निः सहमानः यमते नो अयते धन्वः सहान अयते द्रुहो चित्
अस्मै अन् दुः यया विदुः तन्निष्ठाभिः अरणिभिः दाष्टि प्रवसे अग्रये दाष्टि प्रवसे प्रयः पुरुषि गाहते तक्षत् वना इव शोचिषा हि
रा चित् अना नि दिणाति आत्तसा निष्ठुराणि चित् आत्तसा नं अस्या एष्टो उपरासु धीमहि नक्तं यः सुदर्शः तरः दिवा तरत अप्र आ
युषे दिवा तरत आत्त अस्या आयुः यमणा वत वीळु शर्म नैस्नवो सक्तं असक्तं श्रवः व्यतः अजरा अग्रयः व्यतः अजराः १२ सः

प. द्वि. क.

४

हि। शर्द्धः। न। मारुतं। त्रुविःस्वनिः। अप्रस्वतीषु। उर्वरासु। इष्टनिः। आर्त्तिनासु। इष्टनिः। आदत्त। हव्यानि। आऽददिः। यज्ञस्योक्तेः। अर्हणा। अध।
स्मोअस्य। हर्षतः। हृषीवतः। विश्वे। ज्ञपत। पौस्येयां। नरः। शुभे। न। पंथो। दिता। यतर्द्धे। की। सासः। अतिःद्युवः। नमस्यतः। उपऽवोचंतः। भगवः। मधु
नः। दाशा। भगवः। आग्निः। ईशो। वसन्तो। श्रुतिः। यः। धर्षिः। दृषां। प्रियांन। अपिऽधीन्। वनिपीष्टोमेधिरः। आनिपीष्टोमेधिरः। विश्वासां। वावि
शां। पतिः। हवामहे। सर्वासां। समाने। दंऽपतिः। भुजः। सत्यः। गिर्वहसं। भुजः। अतिथिः। मानुषाणां। पितुः। न। यस्या। अस्य। अमीइति। च। विश्वे। अम
तासः। आ। वयः। हव्या। देवेषु। आ। वयः। स्वः। अग्रे। सहसा। सहस्रः। ननः। शुभिनः। तमः। जोयसे। देवतातये। रयिः। न। देवऽतातये। शुभिनः। तमः।
हिते। मद्। धुभिन्तमः। उता। केतुः। अध। स्मोते। परि। चरंति। अतरः। श्रुष्टी। वानः। न। अतरः। प्रवः। मद्। फर्हिस्वते। उपऽबुधापशुऽसे। न। अग्रे
यो। स्तोमः। बहुतु। अग्रेया। प्रति। यतर्द्धे। हविषान्। विश्वासां। दासु। जोयवे। अग्रे। रमः। नेतरते। श्रुष्टी। रूणिः। होता। श्रुष्टी। रूणिः। नः। नेदि
छां। दृशानः। आभर। अग्रे। देवेषु। सत्त्वनाः। सत्त्वतुना। मद्। रायः। सुदेवतुना। मद्। शविषानः। रुधि। संवक्षे। हतः। अस्ये। मद्। स्तोतऽस्यः
। मघऽवन्। सुवीर्यं। मथीः। रुयः। न। शवसा। २२. अयं। ज्ञायत। मनुषः। धरीमणि। होता। यज्ञिष्ठ। उशिजं। अनु। व्रतं। अमिः। स्वः। अनुव्रतं। ति
श्वऽश्रुष्टिः। सखिऽयते। रिधिः। इव। श्रवस्यते। अदधः। होता। नि। सदत्त। इळः। पदे। परिऽवीतः। इळः। पदे। तं। यज्ञऽसाधं। अपि। वातया

५ राम.

मसि। सतस्य। यथा। नमसा। हविष्यता। देवऽताता। हविष्यता। सधानः। उर्जो। उपऽआच्छति। अया। रुपा। नृज्यति। यंमातरिश्वा। मनवेपुऽवतः। देवांसा।
प्रितिसा। पराऽवतः। एवेनासद्यः। परि। एति। पार्थिवं। मुदुः। ज्जीः। रेतः। दृषभः। कानिकदत्त। दधत्तरेतः। कानिकदत्त। शनं। वक्षोपे। अक्षऽतिः। देवः। वनेषु। तुर्वणिः
। सदः। धानः। उपरेषु। सानुषु। अग्निः। परेषु। सानुषु। सः। सुकेतुः। पुरः। हितः। देमः। देमः। अग्निः। यज्ञस्य। अध्वरस्य। चेतति। कृत्वा। यज्ञस्य। चेतति। कृत्वा
। वेधा। इषुऽयते। विश्वे। ज्ञानानि। पस्परा। यतः। उष्टतऽथीः। अतिथिः। अजायत। वाङ्मिः। वेधाः। अजायत। कृत्वा। यतः। अस्य। विषीषु। एवते। अग्रेः।
अवन। मरुता। न। भाज्या। दधिगया। न। साज्या। सः। हि। स्मा। दानो। इन्वति। वसन्तं। वमज्जना। सः। नः। वासतः। दुः। इनातः। अतिऽदुतः। शंसात्। अघा
तः। अतिऽदुतः। २५ इत्यर्द्धः। विश्वः। विऽहाया। अरतिः। वसुः। दधो। हस्तः। दक्षिणे। तराणि। न। शिथयतः। श्रवस्यया। न। शिथयतः। विश्वस्मो। इतः।
इषुयते। देवः। शः। हव्या। आ। उद्दिषे। विश्वस्मो। इतः। सुकृते। वयं। सण्वति। अग्निः। द्वारा। वि। सण्वति। सामानुषः। वृजने। शं। तमः। हितः। अग्निः। यज्ञेषु
नेन्यः। न। विश्वपतिः। प्रियः। यज्ञेषु। विरपीतः। सः। हव्या। मानुषाणां। इळः। कृतानि। पत्यते। वरुणस्य। धूर्तः। मद्। देवस्य। धूर्तः। अग्निः। होतारः। ई
केतः। वसुऽधिर्तिः। प्रियां। चतिष्ठ। प्रिरति। नि। एरिरे। हव्यः। बाहः। नि। एरिरे। विश्वः। आर्युः। विम्वेदसः। होतारः। यज्ञते। कविः। देवासः। रणवे। श्रवस
वसुः। यवः। गीः। ति। रणवे। वसुऽयवः। २५ यो। त्वारंयः। इदोमेधऽसातये। अपाका। संतः। इषिरः। प्रज्जयसि। प्रा। अनवधः। नयसि। सद्यः। वि
ने। तं। अतिष्ठया। करः। वयः। च। वाजिनः। सः। अस्मावः। अनवधः। ननुजाना। वेधसां। इमां। वाचं। नवेधसां। सः। श्रुधिः। यः। स्मा। एतनासु। कासु। वि

दादृष्टायः। इन्द्र। भरुः दूतयोः नृः सिः। असि। प्रः तर्ह्ये। नृः सिः। यः। शरैः। स्वः शिखिः। सनिता। यः। विप्रैः। वाजो। तरुता। तं। ईशानासः। इरधन्त।
वाजिनं। एक्षं। अयं। नवादिनं। स्मः दे। हि। स्मः। वृषणं। पिन्वासी। त्वेच। कं। चित्। यावीः। अरुं। शर। मर्ये। परिः। वृणक्षि। मर्ये। इन्द्र। उत। तुभ्यं।
तत्। दिवे। तत्। रुद्राय। स्वः यशसः। मित्राय। वाचं। वरुणाय। सुप्रथः। सुः मृकीकाय। सः यथः। अस्माकं। वः। इन्द्रं। उरमसि। इष्टये। सखायं।
विश्वः। आयुः। प्रः सहं। युजं। वाजेषु। प्रः सहं। युजं। अस्माकं। ब्रह्म। उतये। अवा। पृथु। का। सः। चित्। नहि। त्वा। शत्रुः। तरतो। तरेण। धियां। विश्वं।
शत्रुं। सै। स्तु। गोषि। यं। नि। सः। नमः। अतिः। मतिं। कयस्य। चित्। ते। जिष्ठा। सिः। अरणिः। सिः। नोऽति। सिः। उयाभिः। उग्र। यतिः। सिः। नेषि। नः। य
था। पुरा। अननः। शूर। मयसः। विश्वानि। पुरोः। अप। पृषि। वद्विः। आसा। वाद्विः। नः। अर्हं २६ प्रतत्। वेच्यं। भयाय। इन्द्रे। हव्यः। ना
यः। इष्टुः। वान्। मन्मः रज्जति। रक्षः। इहा। मन्मः रज्जति। स्वयं। सः। अस्मन्। आनिदः। वधेः। अजेत। दुः। मतिं। अवा। स्ववत्। अघः। शंसः। अ
तरं। अवा। क्षुद्रं। इव। स्ववत्। वनेमा। तत्। होत्रया। चित्। स्या। वनेम। रयिं। रयिः। वः। सुः वीर्यं। रणवे। संते। सुवीर्यं। दुः। मन्मानं। सुमर्तुभिः।
आर्द्रि। इषा। पृचीमहि। आ। सत्याभिः। इन्द्रं। युमदूतिः। सिः। यत्तत्रं। युमदूतिः। सिः। प्रः। प्रः। कः। अस्मै। इति। स्वयशः। सिः। पुंती। परिः। वर्गः। इन्द्रं।
दुः। मतीनां। दरीमन्। दुः। मतीनां। स्वयं। सा। धैवयध्यः। यामः। इउपः। इष्टि। अत्रैः। दन्ता। इन्द्रं। असत्। न। वक्षति। सिप्ता। जृष्टि। न। व
क्षति। त्वेनः। इन्द्रं। राया। परिणसा। वाहि। पथो। अनहसा। उरः। याहि। अरक्षसा। सचस्वानः। परोक। आ। सचस्व। अस्तः। इके। आ। पा

पुराम्.

दिनः। दूतात्। आरात्। असिष्टिः। सिः। सदा। पाहि। असिष्टिः। सिः। ० तरुषसा। इयं। चित्। त्वा। महिमा। सक्षत्। अवेसमेहे। मित्रं। न। अवेस। ओलिष्ठा। शत
॥ आवितरिति। रयं। कं। चित्। अमर्यं। अन्या। अस्मत्। रिषिः। कं। चित्। आदिः। वः। रिषिस्तं। चित्। आदिः। वः। पाहिः। नः। इन्द्रं। सुः स्तुत। सिधः। अवः। याता
सदं। इव। दुः। मतीनां। देवः। संनः। दुर्मतीनां। तं। दन्ता। पापस्या। रक्षसः। ज्ञाता। विप्रस्यमाऽवतः। अधा। हि। त्वा। जनिता। जीजनत्। वसो। इति। रक्षः। हने
त्वा। जीजनत्। वसो। इति २७ ॥ आ। इन्द्रं। याहि। उपनः। पराऽवतः। न। अयं। अत्रु। विदथानिऽइव। सत्तः। पतिः। अस्तः। रक्षाऽइव। सत्तः। शने
॥ हवामहे। त्वा। वयं। प्रयस्वितः। सते। सुवा। पुत्रसः। न। पितरं। वाजः। सप्तये। मां। हिंसा। वाजः। सप्तये। पिब। सोमं। इन्द्रं। सुवानं। अद्रिः। सिः। को
शने। सिक्तं। अवतं। न। वंसगः। तत्तथाणः। न। वंसगः। मदाय। हर्यतायाते। तुविः। तमाय। धायस। आ। त्वा। यछं। वु। हरितः। न। तर्ह्ये। अहा।
विश्वाऽइव। सूर्ये। अविदत्। दिवः। निः। हिनं। गुहः। त्रितनेऽधि। वे। न। गर्भापरि। वीतं। अश्रमनि। अनन्ते। अंतः। अश्रमनि। वृजं। वृजी। गवांऽइव
। सिंसासन्। अंगिरः। तमः। अप। अष्टेणात्। इषः। इन्द्रं। परिः। वृताः। द्वारः। इषः। परिः। वृताः। दृष्टाणः। वज्रं। इन्द्रं। गभ्रस्योः। क्षुद्रऽइव। ति
ग्मं। असनाय। सं। रयत्। अहिः। हयाय। सं। रयत्। सं। विद्यानः। ओजसा। शवः। सिः। इन्द्रं। मज्जमा। नहाऽइव। वृक्षं। वृनिनः। नि। वृक्षसि
परश्वाऽइव। नि। वृक्षसि। त्वं। वृथा। नद्यः। इन्द्रं। सत्तेव। अर्हं। समुद्रं। असत्तः। प्रथान्। इव। वाजः। यतः। रथान्। इव। इतः। उतीः। अयुं। जत। समा
नं। अर्थे। अहितं। धेनुः। इव। मत्तव। विश्वदोहसः। जनाय। विश्वदोहसः। २८ इमां। ते। वाचं। वसुः। यतः। आयवः। सुरथां। नधीश्च

प. द्वि. या.

६

सुः अथाः १ अतक्षिषुः १ सुम्राय ॥ २ ॥ अतक्षिषुः १ शंसंतः १ जेन्यो यथा ॥ वाजेषु ॥ विप्रवाजिनं ॥ अत्यं ॥ इव ॥ शवसे ॥ सातये ॥ धना ॥ विश्वा ॥ धनानि
सातये ॥ भिनत् ॥ पुरा ॥ नवति ॥ इंद्रा ॥ पूर्वः ॥ दिवः ॥ सोमेय ॥ महि ॥ दाशुषे ॥ नृतो इति ॥ वज्रेण ॥ दाशुषे नृतो इति ॥ अतिथिः ॥ भाय ॥ शंबर ॥ शिरेः ॥ ३
यः ॥ अव ॥ अतरत् ॥ महः ॥ धनानि ॥ दयमानः ॥ ओजसा ॥ विश्वा ॥ धनानि ॥ ओजसा ॥ इंद्रः ॥ समस्त ॥ यजमानो ॥ आर्य ॥ प्र ॥ आवत् ॥ वाजेषु
तं ॥ इति ॥ आक्षिपु ॥ स्वः ॥ मीद्वेषु ॥ आजिषु ॥ मनवे ॥ शासत् ॥ अव्रतान् ॥ त्वं ॥ कृष्ण ॥ आंधयत् ॥ धक्षत् ॥ न ॥ विश्वं ॥ तत्तृषाणं ॥ ओषति ॥ नि ॥
अर्शसानं ॥ ओषति ॥ सरः ॥ त्वं ॥ प्र ॥ दृहत् ॥ जातः ॥ ओजसा ॥ प्रजपित्वा ॥ वाचं ॥ अरुणः ॥ मुषायति ॥ ईशानः ॥ आ ॥ मुषायति ॥ उशना ॥ यत्
परा ॥ वतः ॥ अजगत् ॥ उतये ॥ कव ॥ सुम्राणि ॥ विश्वा ॥ मनुषा ॥ इव ॥ तुर्वणि ॥ अहो विश्वा इव ॥ तुर्वणि ॥ सः ॥ नः ॥ नयेभिः ॥ वृषः ॥ कर्मन्
॥ वृषे ॥ पुरा ॥ दर्तेरिति दर्ते ॥ पायुः ॥ सिः ॥ पायहि ॥ शम्भे ॥ दिवः ॥ दासेभिः ॥ इंद्रा ॥ सवानः ॥ वृध्याः ॥ अहो ॥ सिः ॥ इव ॥ धो ॥ १९ इं
द्राया ॥ हि ॥ धो ॥ असुरः ॥ अनम्रत ॥ इंद्राया ॥ मही ॥ पृथिवी ॥ वरीमः ॥ सिः ॥ द्युम्नः ॥ साता ॥ वरीमः ॥ सिः ॥ इंद्रं ॥ विश्वे ॥ सः ॥ जोषसः ॥ देवासः ॥ दधि
रा ॥ पुरा ॥ इंद्राया ॥ विश्वा ॥ सवानानि ॥ मानुषा ॥ रातानि ॥ संतु ॥ मानुषा ॥ विश्वेषु ॥ हित्वा ॥ सवनेषु ॥ तंजते ॥ समाने ॥ एकं ॥ वृषः ॥ मन्यवः ॥
एथक् ॥ स्व ॥ रित्तिस्वः ॥ सनिष्यवः ॥ एथक् ॥ तं ॥ त्वा ॥ नावं ॥ नोषर्षिणं ॥ शरषस्य ॥ धुमि ॥ धीमहि ॥ इंद्रं ॥ नोयते ॥ चितयंतः ॥ आयवः ॥

६ राम.

सोमेभिः ॥ इंद्रं ॥ आयवः ॥ विश्वा ॥ तत्तत्त्वे ॥ मिथुना ॥ अवस्यवः ॥ वज्रस्य ॥ साता ॥ वज्रस्य ॥ निः ॥ सृजतः ॥ संहतः ॥ इंद्रा ॥ निः ॥ सृजतः ॥ यत् ॥ गव्यं ता ॥ द्वा ज
ना ॥ स्कार्यता ॥ सं ॥ देहसि ॥ आविः ॥ करिक्त्वा ॥ वृषणं ॥ सचा ॥ सुव ॥ वज्रं ॥ इंद्रा ॥ सचा ॥ सुव ॥ विदुः ॥ ते ॥ अस्या ॥ वीर्यस्य ॥ पूर्वः ॥ पुरा ॥ यत् ॥ इंद्रा ॥ शा
रदीः ॥ अवः ॥ अतिरः ॥ ससहानः ॥ अवा ॥ अतिरः ॥ शासतं ॥ इंद्रा ॥ मर्त्ये ॥ मयज्युः ॥ शवसः ॥ पतः ॥ मही ॥ असृष्टा ॥ पृथिवी ॥ इमाः ॥ अपः ॥ मंदसा
नः ॥ इमाः ॥ अपः ॥ आत् ॥ इंद्रा ॥ ते ॥ अस्या ॥ वीर्यस्य ॥ चर्किरन् ॥ महेषु ॥ वृषन् ॥ उज्जितः ॥ यत् ॥ आविथ ॥ सखि ॥ यत् ॥ यत् ॥ आविथ ॥ चर्क्य
ण्यः ॥ एतनासु ॥ प्रः ॥ वंतवे ॥ ते ॥ अन्या ॥ अन्या ॥ नद्यं ॥ सनिष्ठत ॥ अयस्यंतः ॥ सनिष्ठत ॥ उतो इति ॥ नः ॥ अस्याः ॥ उषसः ॥ जृषेता ॥ हि ॥ अर्कस्य ॥
बोधि ॥ दाविषः ॥ स्त्रीर्मतिः ॥ स्वः ॥ साता ॥ हवीमः ॥ सिः ॥ यत् ॥ इंद्रा ॥ हंतवे ॥ मृच्छा ॥ दृषा ॥ वाजिनः ॥ चिकेतसि ॥ अस्मि ॥ अस्य ॥ वेधसः ॥ नवी
यसः ॥ मन्मथवि ॥ नवीयसः ॥ त्वं ॥ तं ॥ इंद्रा ॥ वृध्यानः ॥ अस्मः ॥ युः ॥ अमित्रः ॥ यत् ॥ तुवि ॥ ज्ञात ॥ मर्त्ये ॥ वज्रेण ॥ शरः ॥ मर्त्ये ॥ जहि ॥ यः ॥ नः ॥ अघ
॥ यति ॥ श्रुणुष्व ॥ सुभ्रुकुः ॥ तमः ॥ रिष्टं ॥ नः ॥ यामना ॥ अप्रा ॥ मस्त ॥ इंद्रः ॥ मतिः ॥ विश्वा ॥ अपा ॥ सुतुष्टुः ॥ मतिः ॥ २० ॥ त्वया ॥ वयं ॥ मघः ॥ वनः ॥
पूर्य ॥ धने ॥ इंद्रा ॥ त्वा ॥ उता ॥ ससह्याम ॥ वृत्तन्यतः ॥ वयानुम ॥ वनुष्यतः ॥ नेदिष्ठा ॥ आस्मिन् ॥ अहानि ॥ अधि ॥ वोचानु ॥ सुन्वते ॥ अस्मिन्
यत् ॥ विचयेमा ॥ सरमा ॥ वृत्तं ॥ वातः ॥ यंतः ॥ सरः ॥ कतं ॥ स्वः ॥ जेषा ॥ सरः ॥ आप्रस्य ॥ वक्तुनि ॥ उषः ॥ बुधः ॥ स्वास्मिन् ॥ अजसि ॥ काणस्य ॥ स्व
स्मिन् ॥ अजसि ॥ अहनि ॥ इंद्रा ॥ यथा ॥ विदे ॥ शीर्षे ॥ शीर्षे ॥ उप ॥ वाच्यः ॥ अस्मत् ॥ राते ॥ सभ्रुकु ॥ संतु ॥ सी ॥ रातयः ॥ भद्राः ॥ भद्रस्य ॥ रातयः

प. द्वि. अ.

नत। त। प्रयः। प्रत्यया। तो। शशकिने। योस्मिन्। यज्ञे। वा। अहण्वत। क्षयं। सतस्य। वा। असि। क्षयं। वितत। वोचः। अध। द्विता। अं
तरिति। पश्यंति। रश्मिः। भिः। सः। घ। विदे। अनु। इंदः। गो। षणः। बंधुक्षितः। भ्यः। गो। षणः। नु। इथा। तो। पूर्व। यथा। प्र। वाचं। यत। अं
गिरः। भ्यः। अहणः। अप। वृत्तं। इंदः। द्विशिक्षनः। अप। वृत्तं। आ। ऐभ्यः। समान्या। दिशा। अस्मभ्यः। जेषि। योस्मि। च। सुन्वतः। भ्यः। रंध
या। कां। वित। अत्रतं। इणः। यंतं। वित। अत्रतं। स। यत। जेनात्। कृतः। भिः। शरः। ईक्षयत्। धने। हिते। तरुषत। श्वस्यवः। प्र। यक्षंत।
श्वस्यवः। तस्मै। आयुः। प्रजा। वत्। इत्। बाधे। अर्चति। आज्ञसा। इंदः। ओक्का। दिधिषंत। धीतयः। देवान्। अह्ना। धीतयः। युवांतं।
इंद्रा। पर्वता। पुरः। युधा। यः। नः। घृत्नयात्। अप। तंतं। इत्। हतं। वत्सेण। तंतं। इत्। हतं। दरे। ज्ञाया। कुंसत्। गहनं। यत। दनक्षत्। अस्मा
कां। शत्रून्। परि। शरः। विश्वतः। दर्मा। षीष्ट। विश्वतः। २१ उभे। इति। पुनामि। रोदसी। इति। सतेन। दुहः। दहामि। सं। महीः। अनिद्रा। अ
भिः। वृग्या। यत्र। दताः। अमित्राः। वेकः। स्थानं। परि। तृष्णा। अशोरन्। अभिः। वृग्या। वित। अद्रिः। वः। प्रीषी। यातुः। मतीनां। छिंधि। वटू
रिणा। पदा। महाः। वटूरिणा। पदा। अवा। आसां। मधः। वनः। जहि। शट्टेः। यातुः। मतीनां। वेकः। स्थानके। अर्मके। महाः। वेकः। अर्मके
यासां। तिस्रः। पंचाशतः। अभिः। वृगैः। अपः। अचपः। तत्। सुते। मनायाति। तत्कत्। सु। तो। मनायाति। पिशंगः। भट्टि। अंसः। पिशति

ग्राम

इंद्र। सां। मृणा। सर्व। रक्षे। नि। बर्हया। अवः। महः। इंदः। ददहि। श्रुधि। नः। शशोच। हि। द्यौः। क्षाः। नः। सीषा। अद्रिः। वः। छपात्। न। भी
षा। अद्रिः। वः। शुभिन्ः। तमः। हि। मुर्ध्नि। भिः। ववेधेः। उयोभिः। ईयसे। अपुरुषः। अप्रतिः। इत्। शरः। सत्तः। भिः। त्रिः। सप्तेः। शरः। सत्तः
भिः। वनेति। हि। सुन्वन्। क्षयं। परीणसः। सुन्वान्। हिस्मा। यत्तति। अव। द्विषः। देवानां। अव। द्विषः। सुन्वानः। इत्। सिसासति। सहसा।
वाजी। अहतः। सुन्वानाय। इंदः। ददाति। आः। भुवं। रथिं। ददाति। आः। भुवं २२ आ। त्वा। ज्वः। रूहाणाः। अभिः। प्रयः। वायो। इति।
वदंतु। इह। पूर्वः। पीतये। उध्वो। तो। अनु। स्रुता। मनः। तिष्ठन्। जानती। नियुत्तता। रथेन। आ। याहि। दावने। वायो। इति। भवस्य। दावने। मं
दंते। त्वा। मंदिनः। वायो। इति। इंदवः। अस्मत्। काणासः। सुः। कृताः। अभिः। धवः। गोभिः। काणाः। अभिः। धवः। यत्। ह। काणाः। इरथे
। दक्षः। सचंते। उतयः। सध्रीचीनाः। निः। युतः। दावने। धियः। उप। ब्रुवते। ई। धियः। वायुः। युंङ्गे। रोहिता। वायुः। अरुणा। वायुः। रथो
अजिरा। धृति। वोक्वे। वाट्टिणा। धृति। वोक्वे। प्र। बोधय। पुरं। धिं। जारः। आ। ससतीः। इवा। प्रक्षय। रोदसी। इति। वास्य। उषसः।
श्रवसा। वासय। उषसः। तुभ्यः। उषसः। सुचयः। परः। वति। भद्रा। विस्रा। तन्वते। दं। सु। रश्मिषु। वित्रा। नयेषु। रश्मिषु। तुभ्यः। धेनुः। सबः।
दुधा। विश्वा। वसुनि। दाहते। अज्जनयः। मरुतः। वक्षणाभ्यः। दिवः। आ। वक्षणाभ्यः। तुभ्यः। शक्रासः। शुचयः। तुरण्यवः। मदेषु। उ
ग्रः। इषणं। भुवे। नि। अपो। इपंत। सुवेणि। चो। क्षारी। दसमानः। भगः। इंदः। तक्कः। वीयो। त्वं। विश्वस्मात्। भुवनात्। पासि। धर्मणा

प. द्वि. प्र. अ.

अस्योपासि। धर्मणा। त्वेन। वाये। इति। एषा। अपूर्यः। सोमानां। प्रथमः। पीति। अर्हसि। सुतानां। पीति। अर्हसि। उतोइति। वि
कुम्भनीनां। विशां। ववर्जुषीणां। विश्वाः। इत्ताते। धेनेवः। दुद्रु। आऽशिरा। घृतं। दुद्रुता। आऽशिरं २२ स्तीरि। बहिः। उपानः।
याहि। वीतये। सहस्रेणा। निऽयुता। नियुत्वेत। शतनीमिः। नियुत्वेत। तुभ्याहि। पूर्वऽपीतये। देवाः। देवाय। येमिरे। त्रसः। सुतसिः। म
धुऽमंतः। आस्तिरन्। मदाय। कृत्वे। आस्तिरन्। तुभ्या। अयं। सोमः। परिऽयुतः। अद्रिऽभिः। स्पर्धाही। वसानः। परि। कोशः। अर्षेति
शुक्रा। वसानः। अर्षेति। तव। अयं। भागः। आयुषु। सोमः। देवेषु। दूयते। वेह। वायोइति। निऽयुतः। याहि। अस्मऽयुः। तुषाणा
याहि। अस्मऽयुः। आनः। नियुतऽभिः। शतनीमिः। अध्वरं। सहस्रेणीमिः। उप। याहि। वीतये। वायोइति। हव्यामि। वीतये।
सखियः। सऽरश्मिः। सूर्ये। सचा। अध्वर्युऽभिः। भरमाणाः। अयंसत। वायोइति। शुक्राः। अयंसत। आ। वा। रथः। नियुत्तान्।
वक्षते। अवसे। अभि। प्रयां। सि। संधितानि। वीतये। वायोइति। हव्यामि। वीतये। पिबतं। मध्वः। अध्वरः। पूर्वऽपेयं। दि। वां। हितं
। वायोइति। आ। चंद्रेण। राधसा। आ। गतं। इंद्रः। च। पाधसा। आ। गतं। आ। वां। धियः। ववृयुः। अध्वरान्। उप। द्रुमं। इंद्रं। मर्द्धं
त। वाजिनं। आशुं। अयं। न। वाजिनं। तेषां। पिबतं। अस्मयुऽस्यस्मयुः। आ। नः। गतं। इंद्र। उर्या। इंद्र। वायुइति। सुतानां। अद्रि
ऽभिः। युवां। मदाय। वाजऽयुः। युवां। २४ इमे। वां। सोमाः। अप्सः। आसताः। इंद्र। अध्वर्युऽभिः। भरमाणाः। अयंसत। वायोइ

८ राम.

ति। शुक्राः। अयंसत। एते। वां। अभि। असृक्षत। तिर। पवित्रं। आशवः। युवाऽयवः। अति। शोमाणि। अव्यया। सोमासः। अति। अव्यया
। अति। वायोइति। ससतः। याहि। शश्वतः। यत्र। गावाः। वदति। तत्र। गच्छतं। गृहं। इंद्रः। वा। गच्छतं। विसन्तता। दृष्टो। पीयते। घृतं। आ। पू
र्णया। निऽयुता। यायः। अध्वरं। इंद्रः। वा। यायः। अध्वरं। अत्र। अहं। तत्। वहेषुइति। मध्वः। आऽदुर्तिः। यं। अप्सव्यं। उपऽतिष्ठंतजा
यवः। अस्मेइति। संतु। जायवः। साकं। गावः। सुवते। पच्यते। यवः। नाते। वायोइति। उप। दस्यति। धेनेवः। न। अप। दस्यति। धेने
वः। इमे। ये। ते। सु। वायोइति। बाहुऽओजसः। अंतः। नदीइति। ते। पतयंति। उक्षणाः। महि। ब्राधतः। उक्षणाः। धन्वन्। चित्तये।
अनाशवः। जीराः। चित्त। अगिराऽओ। कसः। सूर्यस्यइव। रश्मयैः। दुऽनियंतवः। दृक्षयोः। दुऽनियंतवः। २५ वा। सु। ज्ये
ष्ठं। निऽचिरात्प्यं। बृहन्। नमः। हव्यामि। भरत। मृकयत्तुऽप्यं। स्वादिष्टं। मृकयत्तुऽप्यं। ता। सं। राजा। घृतासुतीइति। घृतऽ
सु। सुती। यज्ञेऽयज्ञे। उप। सुता। अथा। एनाः। क्षत्रं। न। कुतः। त्वेन। आऽध्वेषा। देवऽत्वं। नु। चित्त। आऽध्वेषा। अदृशि। गातुः। परव
। वरीयसी। पंथाः। नतस्य। सं। अयंसत। मर्वणिः। रश्मिभिः। वक्षतः। भगस्या। रश्मिभिः। द्युक्षं। मित्रस्या। सादनं। अर्यम्णाः। वरुणास्या। वा। अ
था। दधोते। बृहन्। उक्तां। वयः। उप। स्तुत्यं। बृहन्। वयः। ज्योतिष्मती। अद्विती। धारयस्ति। स्वऽवती। आ। सचेतेइति। दिवेऽदि
वे। जागऽवांसा। दिवेऽदिवे। ज्योतिष्मन्। क्षत्रं। आशातइति। आदित्या। दानुनः। पतीइति। मित्रः। तयोः। वरुणाः। यातयत्तुऽनः। अ

प. द्वि.

१

र्यमा। यान्तयतः। अयं। मित्राय। वरुणाय। शंसतमः। सोमः। भर्तुः। अश्विः। नेषु। आऽभगेष्टा देवः। देवेषु। आऽभगाः। तं।
देवासः। जेषत। विश्वे। अद्य। सऽजोषमः। तेषां। राजानां। कस्यः। यत्। इमहे। सतः। वानोपत। इमहे। यः। मित्राय। अश्विः। वरुणा
या। अविधत्। जतः। अनर्वाणः। तं। परि। पातः। अहसः। दाश्वं। सं। मर्ते। अहसः। तं। अर्यमा। अश्विः। रक्षति। सतः। पंतं। अनु।
व्रतं। उक्तेः। र्यः। एनेः। परि। भूषति। व्रतं। स्तोमेः। आऽभयति। व्रतं। नमः। दिवे। बृहते। रोदसीभ्यां। मित्राय। वाचं। वरुणाय।
मीकृषे। सुऽमृकीकाय। मीकृषे। इंदुः। अग्निः। उपस्तुहि। धुक्षं। अर्यमणं। सगं। ज्योक्। जीवतः। व्रजया। सचेमहि। सोमस्य। उ
ती। सचेमहि। उती। देवानो। वयं। इंदुः। वंतः। मसीमहि। स्वऽयशसः। मरुतः। सतिः। अग्निः। मित्रः। वरुणः। शमीयंसत। तत्।
अश्याम। मघः। वानः। वयं। च। २६ इति पद द्वितीयाष्टके प्रथमाध्यायः। १९॥ ॥ ॐ सुसुमा। आ। यातं। अद्विः। सतिः।
गोऽश्रीता। मत्सराः। इमे। सोमासः। मत्सराः। इमे। आराजानां। दिविः। स्पृशा। अस्मः। वा। आ। गंतं। उपानः। इमे। वा। मित्राकरुणा। गोऽअशिरा। सोमाः।
शक्राः। गोऽआशिराः। इमे। आ। यातं। मिद्वः। सोमसः। दध्याशिरः। सुतासः। दध्याशिरः। उता। वा। उषसः। बुध्नि। सावो। सूर्यस्य। रश्मिः। सतिः। सु
तामित्राय। वरुणाय। पीतेय। चारुः। सताय। पीतय। तां। वा। धनुं। नवा। ससीति। अंशं। इदंति। अद्विः। सतिः। सोमं। इदंति। आद्विः। सतिः। ॥ अस्म

२
राम.

आ। गंतं। उपानः। अर्वाचा। सोमः। पीतेय। अयं। वा। मित्रावरुणा। नृः। सतिः। सुतः। सोमः। आ। पीतेय। सुतः। १ चऽवा। पुष्टः। तुविः। ज्ञातस्य।
स्येतामहिः। न्वी। अस्य। तवसः। न। तदने। सोत्रं। अस्य। न। तदने। अर्वामि। सुसुऽयनः। अहं। अतिः। उतिः। मयः। भुवं। विश्वस्यो। यः। मनः। आ। युयुव
भस्वः। दवः। आ। युयुवा। स्वमे। आ। हि। न्वा। पूषन्। अतिरं। न। यामनि। स्तोमभिः। कृण्वे। आयवः। यया। मृधः। उष्ट्रः। न। पीपरः। मृधः। दुवो
यतः। न्वा। मयः। भुवं। दनं। सरयाय। मर्त्यः। अस्माकं। आरूपां। धूम्रिनः। कृधि। वात्रेषु। धूम्रिनः। कृधि। यस्याते। पूषन्। सरयो। विपश्ये।
कृत्वा। चितः। संतः। उक्ता। बुभुजिरे। इति। कृत्वा। बुभुजिरे। तां। अनु। न्वा। नवीयसी। निऽपुतं। राया। इमहे। अहकमानः। उरुः। शंस। सरीसृपः।
वाजः। वाजः। सरी। सवः। अस्याः। उति। सुनः। उपा। सतया। भुवः। अहकमानः। रीऽवान्। अजः। अश्वः। अश्वस्यतो। अजः। अश्वः। ओइति। सु।
चा। वृतीमहि। सोमभिः। दस्म। साधुऽभिः। नाहि। न्वा। पूषन्। न। अतिः। मन्ये। आरूपां। न। ते। सरयो। अपः। दूर्वे २ अस्तु। शोषट्। पु
र। अग्निः। धिया। दधे। आ। नु। तह। शर्पः। दिव्यं। वृणीमहे। इंदुवायूइति। वृणीमहे। यत्। ह। काणा। विवस्वति। नासा। सं। रयि। न्वं
सी। अधा। वा। सुनः। उपा। यंतु। धीतयः। दवान्। अहान। धीतयः। यत्। ह। यत्। मित्रावरुणा। सतान्। अधि। आदधौ। दधेइत्याऽइह
था। अनृतं। स्वन। मन्युना। दक्षस्य। स्वन। मन्युना। युवाः। इत्या। अधि। सधः। सु। अपश्याम। हिरण्ययं। धीति। चन। मनसा। स्वे

प. द्वि. २.
२०

भिः। अक्षः। सिः। युवां। स्तोमिभिः। देवः। यंतः। अश्विना। आश्रयंतः। इव। श्लोकं। आयवः। युवां। अद्व्या। अश्वि। आयवः। युवां। विष्वाः।
। अधि। श्रियः। पृष्टः। च। विश्वः। वदसः। वृषायंतो। वा। पचयः। हिरण्यया। रथः। दसः। हिरण्यया। अचंति। दसः। वि। उदति। नाकं। न।
एवयः। युंजते। वां। रथः। युजः। दिवि। दिष्टु। अधः। स्मानः। दिवि। दिष्टु। अधि। वा। स्तुमा। वं। धुरे। रथः। दसः। हिरण्यया। पयाः। इवायं
तो। अनु। शासता। रजः। अंजसा। शासता। रजः। शचीभिः। नः। शचीवसः। इति। शचीः। वसः। दिवा। नक्तं। दशस्यता। मा। वा। रति। ए
पा। दसः। कदा। चन। अस्मत्। रतिः। कदा। चन। २. दृष्टः। इन्द्रः। वृषः। पानासः। इन्द्रः। इमा। सुताः। अदिः। सुतासः। इन्द्रः। उ
तः। सिद्धः। तुभ्यः। सुतासः। उतः। सिद्धः। तो। स्वा। मेदंतु। दावना। महा। विद्या। राधसा। गीः। सिः। गिर्वाहः। स्तवमानः। आ। गहि। सु
मृजीवः। आ। गहि। ओदति। सुनः। अग्रा। शृणुहि। त्वं। इक्षितः। देवस्यः। ब्रवसि। यक्षियस्यः। राजस्यः। यक्षियस्यः। यता। हा
स्या। अंगिरः। स्यः। धनुं। देवाः। अस्तनो। वितां। दुद्रः। अर्यमा। कर्तारि। सचा। एषः। तां। वेदः। मा। सचा। मादति। सुवा। अस्मत्। अशि
तानि। पोस्या। सना। भवन्। धुम्नानि। मा। उत। जारिषुः। अस्मत्। पुरा। उत। जारिषुः। यतः। वः। चित्रं। युगः। युगः। नव्यः। घोषाता। अ
मर्त्यं। अस्मासु। नत्वा। बभूवः। यतः। च। दुस्तरं। दिष्टत। यतः। च। दुस्तरं। दध्यद्। हामो। जनुषापूर्वः। अंगिरः। प्रियः। मेधाः। क

२० राम-

एवः। अत्रिः। मनुः। विदुः। ते। मा। पूर्वः। मनुः। विदुः। तेषां। देवेषु। आः। यतिः। अस्माकं। तेषां। नासयः। तेषां। पदेन। मदि। आ। नमो। गिरा। इन्द्रा। गीद
ति। आ। नमो। गिरा। होता। यस्तु। वनिनः। वंत। वायं। वदस्यतिः। यजति। वनः। उतः। अशिः। पुरुः। वोरभिः। उतः। अशिः। जगत्। पुरः। आदि
शं। श्लोकं। अदः। अधः। त्मना। आधारयत। अररि। दानि। सुः। कतुः। पुरुः। सदा। नि। सुः। कतुः। यो। देवासः। दिवि। एका। दसः। स्तु। पृथिव्या
। अधि। एका। दसः। स्तु। अपुः। क्षितः। मादिना। एका। दसः। स्तु। ता। देवासः। यज्ञः। इमां। जुषध्वं। ४ इत्यनुवाकः। वदिः। सदे। प्रि
यः। धामाया। सुः। धुता। धासिः। इवा। प्र। सरा। योनिः। अग्राये। वस्त्रणः। इव। वासयः। मन्मना। शुचिः। ज्योतिः। उर्यं। शुकः। वरी। तमः।
हनं। अशिः। द्विः। जम्ना। त्रिः। वृत्तः। अन्तः। सेज्यत। संवत्सरः। ध्रुवः। धा। जगधं। इमिति। पुनरिति। अन्यस्य। आसा। इन्द्रिया। जेन्यः। वृ
षा। नि। अन्यः। वनिनः। मृष्टा। वारणः। कृष्टः। क्रतो। वाचिजे। इति। अस्थः। सः। क्षितः। इमा। तरेत। इति। अशिः। मातरा। शिशुः। प्राचा
ः। तिष्ठः। ध्वसयंतं। तेषुः। च्युतं। आ। सान्यः। कुपयः। वधेनः। पितुः। मूमृश्वः। मन्वे। मानवस्यत। रधुः। वः। कृष्टः। सीतासः। इन्द्रः। इति
। नवः। असमनाः। अतिरासः। रधुः। स्यदः। वातः। इतः। ३। उप। युज्येत। आश्रवः। भातः। अस्थः। ते। ध्वसयंतः। वृथा। इरेतः।
कृष्टः। अस्वां। मदि। नपः। कृष्टिः। यतः। सी। मही। अवनिः। वा। अशिः। ममेशतः। अशिः। ध्वसनः। सनयनः। इति। नानदतः। ५
भूषनः। ना। यः। अधि। बभूवः। नमते। वृषा। इवा। पत्नीः। अशिः। रतिः। रास्वतः। आज्ञायमानः। तन्वः। च। शुभतः। भीमः। न।

प. द्वि. २

२९

रंगाः दृविधावाः दुःस्थितिः सः संस्तिरः विस्तिरः संस्तिरः जानन् एवा जानतीः नियः आशये पुनः वर्द्धते अपि स्य
तिदेव्यः अन्यत्र वर्षः पित्रोः कृत्वाते सन्नाः तं अयुवः केशिनीं सं हिरेक्षिरे र्ध्वीः तच्छुः मयुषीः प्रायवे पुनरिति ता
सं जरां प्रमुचन् एति नानदत्ता असु परं जनयन् जीवं अस्तुत अधीवासं परिमातुः रिहन् अहं तुविः प्रेभिः सन्वः भिः
याति विजयः वयः दधौ त्रपत्तुवते रिहन् सदा अनुशयेनी सचते वर्तनिः अहं तुविः प्रेभिः सन्वः भिः याति वि
जयः अस्माकं अग्रे मधवतः सो दीदृहि अधाश्वसीवान् एषसः दम्हनाः अवः अस्या शिशुः मतीः अदीदृः कर्म इव
युतः स परिजुर्भरायः ई ६ इदं अग्रे सुधितं दुःधितात् अधिः प्रियात् ऊं इति चित् मन्मनः प्रेयः अस्तु यत् तोश
क्रातवः रोचते शुचि तेन अस्माकं वनसारत्नं आत्वं रथाय नत्वं उत नः गृहाय नित्यः अस्त्रिः पत्तुवती रासि
अग्रे अस्माकं वीरान् उत नः मघानः जनान् चाया पारयात् शर्म या चा अस्ति नः अग्रे उक्ता इत जगुयोः द्यावासा
मा सिंधवः च स्वः गृहीः नव्या यव्यं यतः दीर्घा अहो इषा वरं अरुण्यः वरं ७ बट् इत्या तत् वषुषे धायिद
रंति देवस्या भगः रदसः यत् जनि यत् ई उपा दुरो साधो ते मतिः सेतस्या घेनाः अन्यतः सः स्तुतः एतः विदुः
पितुः मान् निहः आशये द्वितीयं आ सप्तः शिवासु मातृषु तृतीयः अस्य एषस्य दोहसो दशः प्रमतिः जन

२९ राम

नयंतो योषणाः निः यत् ई बुध्नात् महिषस्य वर्षसः ईशानासः शवसाः कृतः सूर्यः यन् ई अनु प्रुदिवः मध्वः आधवे गृहात्
तं मातरिश्वा मथायति प्रायत् पितुः परमात् नीयते परि आ पृक्षेधः वीरुधः देः सुरासुति उभा यत् अस्या जनुषा यत् इन्वतः
आत्तः दत्ता यविष्ठः असवत् एणाः शुचिः आत्तः इत्ता मातृः आ अविशत् यासु आ शुचिः अहिं स्पमानः उविषा विष्टो अ
नुयत् पूर्वः अरुहत् सनाः ऊरुः नि नयसेषु मवरासु धावते ८ आत्तः इत्ता होतारः एणते दिविष्टिषु सगः इव पृष्ठवाना
सः सेजते देवान् यत् कृत्वा मज्जना पुरुः स्तुतः मत्ते रांसं विश्वधा वेति धायसे वियत अस्त्रात् यत्तः वातः चोदितः द्वागः
नावका जरेणाः अनाकृतः तस्या पत्नम् धक्षुषः कृष्टः जंहसः शुचिः जन्मनः रत्तः आ विः अध्वनः रथा नायातः शिक्कः
भिः एतः धाः अंगेभिः अरुषसिः इयते कृष्टासः धक्षिः सूर्यः शरस्य इव लेषथात् इषते वयः त्वया हि अग्रे वरुणा ध
तः व्रतः मित्रः शाश्वदः अथमा सः दानवः यत् सीः अनु कृतुना विश्वः धा विष्कः १० परिः सः अजायथाः त्वं अग्रे शशमानाय
सन्वतः रत्तः यविष्ठः देवः ताति इन्वसि तं त्वा नु नव्यः सहसा युवन् वयं सगं न कमे महिः रत्तः धीमहि अस्मे इति र
धिः नव्यः नः सुः भयं दस्नसा भगं दक्षः ना पृष्ठवासि धर्मसि रस्मीन् इवा यः यमति जन्मे नीदृति उसे इति देवानां शंस
मेते आ चो सुः केतुः उत नः सुः चोत्मा जीरः अश्वः होतो मद्रः शृणवत् चंद्रः रथः सः नः नषत् नषत् तमेः अमरः

प. २२
२२

अग्निः। कामः। सुविता। नम्यः। अरु। अस्मावि। अग्निः। शिमीवत्। त्ति। अर्कः। सामः। रात्र्याय। प्रः। तरे। दधानः। अमीइति। चोये। मधुवानः। त्वय।
वा। मिह। नासरसुः। अति। नि। नतन्युः। २ सं। इहः। अग्ने। आ। वह। देवान। अधा। यतः। सुत्वे। तंतु। तनुषा। पूव्ये। सुतः। सामाया। दाशुषा। यजः। वं
ता। उपा। मासि। मधुः। मंत। तनुः। नपाव। यज्ञे। विप्रस्या। माः। वतः। शशमानस्य। दाशुषः। रुचिः। पावकः। अद्भुतः। मध्व। यज्ञे। मिमिक्षति। नगशं
सः। त्रिः। आ। दिक्। देवः। देवेषु। यज्ञियः। इक्षितः। अग्ने। आ। भव। इंद्र। चित्र। इह। प्रियो। इयं। हि। त्वा। मतिः। ममा। अरु। सृजिद्व। वच्यते। स्त
एगनासः। यतः। सुत्वे। बहिः। यज्ञे। सुः। अध्वरे। वृजे। देवव्यवः। तमा। दद्याय। शर्मा। सः। प्रथः। १० प्रः। यो। देव। त्वयः। मही। पावकासः। पुरुः। स्पष्टः। द्वार
देवीः। असञ्जतः। २० आ। भदमानेइति। उपाके। इति। नक्तोषसा। सुः। पशसा। यद्वीइति। सतस्या। मातरा। सीदता। बहिः। आ। सुः। मत।
मंदः। तिद्व। नृगुर्वणीइति। सिधुं। अधा। दिवि। रस्युषा। रुचिः। देवेषु। अपित। होत्रा। मरुतः। सु। भारती। १० बहिः। सीदतु। यज्ञियाः। त
तोः। नः। तुरीया। अद्भुतः। पुरु। वार। पुरु। तमना। सुधा। पोषाय। वि। स्यतु। राया। नासा। नः। अस्मः। युः। अवः। सज्जना। उप। त्मना। देवान। यज्ञि। वन
स्पते। ० पृषणः। वते। मरुत्वेते। विश्वः। देवाय। वायवे। स्वाहा। गायत्रः। वेपसा। दव्यः। इद्रया। कर्त्तन। स्वाहा। रुतानि। आ। गहि। उपा। इव्यानि।
वीतये। इद्र। आ। गहि। अधि। हवः। त्वा। हवते। अध्वरे। २२ प्र। तव्यसी। नव्यसी। पीति। अग्नये। वचः। मति। महसः। सतवे। त्वरे। अया
नपाव। यः। नसु। मिः। सह। प्रिया। होता। पथिव्यो। नि। असीदत। सत्वियः। सः। जायमानः। परमे। विः। आमनि। आविः। अग्निः। अ

२२
राम

सवत्। मातरिश्चने। अस्य। कृत्वा। सं। इधमस्य। मज्जन। प्राद्यावा। शोचि। पृथिवीइति। अरोच्यत। अस्यात्तेपाः। अजराः। अस्या। मानवः। सुः। सं
संहराः। सुः। प्रतीकस्य। सुः। द्युतः। भाः। स्वस्तसः। अति। आ। कः। न। सिधवः। अग्नेः। रजते। अससंतः। असंजराः। यं। आः। इरिरे। भृगवः। विश्वेदेवसं
नाभा। पृथिव्या। सुवनस्य। मज्जन। अग्निं। तां। गीः। सिः। हिनुहि। स्वा। आ। दमायः। एकः। वस्वः। वरुणः। नाराजति। नः। यः। वराय। मरुतः। इव
स्वनः। मेनाः। इव। सृष्टा। दिव्या। यथा। अशनिः। अग्निः। जुमेः। तिष्ठति। अति। भवति। योधः। न। शत्रून्। सः। वना। नि। संजते। कुवित। नः।
अग्निः। उच्यस्य। वीः। असतः। बसः। कुवित। बर्कसि। कामः। आ। वरत। चोदः। कुवित। तनुः। ज्यात। सातये। धियेः। रुचिः। प्रतीकः। तं। अया
धिया। गृहे। घृतः। प्रतीकः। वः। सतस्या। युः। सः। अग्निं। मित्रं। न। सं। इधानः। संजते। इधानः। अक्तः। विदथेषु। दीद्यत। शकः। वणो। इत।
उज्जति। नः। यंसत। धिया। अग्रः। युक्तः। अग्रयुक्तः। सिः। अग्ने। शिवेभिः। नः। पायुभिः। पाहि। शग्मेः। अदधेभिः। अदृपितेभिः। इह।
अनिमिषताभिः। परि। पाहि। नः। जाः। २३ एति। प्राहाता। व्रतं। अस्या। मायया। उध्वः। दधानः। रुचिः। पशसेधियु। अमि। सुत्वे। क
मने। दक्षिणाः। आहृतः। याः। अस्या। धाम। प्रथमं। हानिसने। अमि। इ। सतस्या। दाहनाः। अनृषत। योनो। देवस्या। दसने। परिः। रुताः।
अयो। उपरु। विः। रुतः। यत। आ। अवसत। अधा। स्वधाः। अधयत। याभिः। इयते। युयुषतः। सः। वयसा। ततः। इतः। वयुः। समानं। अर्थो। कि
नो। रवता। मि। २४ यः। आतः। इ। भगः। न। हव्यः। सं। अस्मत्। आ। वोक्कः। नरमीन्। सो। अयस्त। सारथिः। योइ। द्वा। सः। वयसा। सधय

प. ६२

२२

तः समानो योना मिथुना संऽओकसा दिवा न नक्तं पलितः युवा अजनि पुरु चरन् अजर मानुषा युगा तं ई हि नन्ति धीतयः
दश विश देव मन्त्रासुः उतये हवामहे धनो अधि प्रवत् आसः स एवति अभि वज्रतः मिः वयुना नवा अधिता त्वं हि अग्नादि
यस्या राजासि त्वं पार्थिवस्य पशुपाः इव मुद्रा एनी इति ते एते इति ब्रह्मी इति अभिऽश्रिया हिरण्ययी इति वक्री इति बर्हिः
आशते इति अग्ने जुषस्वा प्रति हयं तत् वचः मद्र स्वधाऽवः सेतऽजात सुकतो इति सुऽकतो यः विश्वतः प्रसदः असि दर्शतः र
एव संऽदृष्टो पितु मानुऽइव स्यः १२ तं पृच्छत सः जगाम सः वेद सः विचिन्वान् इयते सः नु इयते तस्मिन् सति प्रऽधि
षः तस्मिन् इष्टयः सः वाऽस्याऽऽभिष्टः पतिः तं इत् पृच्छति नास्मि विष्टुति स्वनऽइव धीरा मनसा यत् अग्रभीत नो म
ष्यते अथ मं न अपरं वचः अस्य कृत्वा सवते अग्रदपित तं इत् गच्छति जुहुः तं अर्वती विश्वानि एकः प्रणवत् वचांसि मा
पुरुषेष तत्तुरि यज्ञ साधनः अष्टिदुऽतिः शिशुः आ अदत्त संरमः उपऽस्थाय चरति यज्ञे संऽआरत सद्यऽजाति तत्सोर युज्य
भिः अभिऽश्वाते मृशते नाद्यो मृद यत्तं गच्छति उशती अपिऽस्थित सः ई मृगा अप्युः वनयेऽपस्ववि उपऽमर्ष्या निधायि विम
ब्रवीत् वयुना मर्ष्यः अग्निः विद्वान् सतः वित् हि सयः २४ इत्युर्दः त्रिऽमृधोनं सप्तऽरश्मि यणीषो अन्ता ध्यायि पित्रो
उपऽस्थे निऽसत्त अस्य चरतः ध्रुवस्य विश्वा दिवः राचना आपषिऽवासो उक्ता महान् अभि ववक्षो एने इति अजर तस्मा इ

१२
राम

तः इतिः शब्दः उपर्यः पदः निदधाति मानो रिहंति उधः अरुषासः अस्या समानं वत्सं अभि संचरेतीति संऽचरंती विश्वक धेनः इति वि चरतः
समवदति सुमेकं अनपऽद्वयान् अध्वनः मिमान इति विश्वान् कृतान् अधि महः रधान इति धीरासः पदं कवयः नयति नाना दृष्टा रक्षमाणा
अजुर्यः सिसा संतः परिऽअपर्यंत सिंधुः आविः अत्तऽभ्यः अमवत् सूर्यः नृन् दिदक्षेण्यः परिकाष्ठासु जेन्यः इवेन्यः महेः अर्षयि जी
वसे पुरंजा यत् अमवत् सः अहा एयः गर्भयः मधुवा विश्वऽदर्शतः २५ कथा ते अग्ने शुचयंत आयोः रदाशुः वोजसि आशपाणा
उमे इति यत् तोक इति तनये रधानाः सेतस्य सामन् रणयत देवा बोधाम् अस्य वचसः यविष्म महिषस्य प्रऽस्तस्य स्वधाऽवः पीयति
त्वः अनु न्वः गणाति वंदतः ते तन्वा वेदा अग्ने ये पायवः मामते यांते अग्ने पश्यंत अंधुः दुः इतात् अरक्षन् ररक्ष तान् सुऽकृतः विश्व
वदाः दिप्रतः इत् रिपवः नो मृह देतु यः नः अग्ने ररिऽवान् अधऽपुः अरति वामवेयति ह्येन मंवः गुरु पुनः अरु सः अस्मे
अनु मृदाष्टा तन्वा दुः रन्ते उता वा यः सहस्य प्र विद्वान् मर्त्तः मर्त्तः मर्वयति ह्येन अतः पाहि स्तवमान् सुवन्त अग्ने मार्कि नः
दुः इताया धायीः २६ विष्टः मानिश्वा होतार विश्वऽअस्त विश्वऽदयं नि यां दधुः मनुष्यासु विष्टुः स्वान चित्रा वपुषे विसऽव
ददानी इत् ना ददंत मन्म अग्निः कुर्या ममा कस्य चाकन् जुषंत विश्वानि अस्या कर्म उपऽस्थति सरमाणास्या कारो नित्यो वित्
नुयः सदन समुद्र जगत्वा प्रराक्षिऽति रधिर यदियासः प्रस नयत गृत्तयंत इष्टो अश्वासः नारथ्यः ररहा हाणा पुरुषि

५६: २

दस्मः॥ निरिण्णाति॥ जमेः॥ आत्त॥ रोचते॥ वने॥ आविष्ठा॥ वा॥ आत्त॥ अस्य॥ वातः॥ अनुवाति॥ रोचिः॥ अस्सु॥ स्तुः॥ ना॥ शयो॥ असनो॥ अनु॥ घृन्नु॥
 ना॥ यो॥ षवः॥ ना॥ रिषण्यवः॥ गते॥ संतो॥ रिषणा॥ रिषयति॥ अंधाः॥ अपश्या॥ ना॥ दत्तन॥ अति॥ अश्या॥ नित्यासः॥ दे॥ प्रतारः॥ अरु॥ १९ महः॥
 सः॥ रायः॥ आ॥ ईषते॥ पतिः॥ दन्त॥ इनः॥ इनस्य॥ वसुनः॥ पदे॥ आ॥ उपा॥ ध्रुजानं॥ अद्र्यः॥ विधन॥ इत॥ सः॥ यः॥ दृषा॥ नरा॥ ना॥ रोदस्याः॥ श्रवः॥ अ
 शिः॥ अशि॥ जीवयीत॥ सर्गः॥ वायः॥ सस्त्राण॥ शि॥ श्रीता॥ योने॥ आयः॥ पूरः॥ नार्मि॥ र्ति॥ अदी॥ देत॥ अस्यः॥ कविः॥ नमन्यः॥ ना॥ अवी॥ स्तरः॥ रु
 कान्॥ शतः॥ आत्मा॥ अशि॥ द्विः॥ जन्मा॥ त्री॥ रोचनानि॥ विश्वा॥ रज्जा॥ सि॥ रु॥ उ॥ चान॥ अस्कात्॥ होत॥ यत्तिष्ठः॥ अपी॥ सधः॥ स्छा॥ अयः॥ सः॥ हो
 ता॥ यः॥ द्विः॥ जन्मा॥ विश्वा॥ दधे॥ वार्याणि॥ श्रवस्या॥ मर्त्तः॥ यः॥ अस्मे॥ सु॥ तुकः॥ ददा॥ शु॥ ५ पुरु॥ वा॥ दा॥ श्वाना॥ वोचे॥ अरिः॥ अग्ने॥ ते
 वा॥ स्वि॥ आ॥ तो॥ दस्यः॥ इव॥ शरणे॥ आ॥ महस्य॥ वि॥ अनितस्य॥ धनिनः॥ प्र॥ हो॥ पे॥ वित्॥ अरु॥ षः॥ कदा॥ चन॥ प्रु॥ जिगतः॥ अदे॥ वः॥ यो॥ सः॥
 चंद्र॥ विप्र॥ मर्यः॥ महः॥ ब्राधनः॥ तमः॥ दिवि॥ प्र॥ इ॥ त॥ ते॥ वै॥ अग्ने॥ वनुषः॥ स्यामो॥ १२ मित्रा॥ ना॥ यो॥ शि॥ म्या॥ गो॥ पु॥ गव्यवः॥ सु॥ आ॥ ध्यः॥ वि
 द्ये॥ अ॥ र्कः॥ जी॥ जन॥ अ॥ रे॥ जे॥ तो॥ सो॥ द॥ सी॥ इ॥ ति॥ पा॥ ज॥ सा॥ गिरा॥ प्रति॥ प्रियं॥ य॥ ज॥ तं॥ अनु॥ धा॥ अवः॥ यत्॥ ह॥ स॥ त॥ वा॥ पुरु॥ मी॥ वृ॥ स्या॥ सो॥ मि॥ त्
 प्र॥ मि॥ त्रा॥ सः॥ ना॥ द॥ धि॥ रे॥ सु॥ आ॥ श्रु॥ वः॥ अधा॥ कर्तुं॥ वि॥ द॥ ते॥ गा॥ तु॥ अ॥ र्च॥ त॥ उ॥ त॥ श्रु॥ तं॥ दृ॥ षणा॥ प॥ स्य॥ इ॥ व॥ तः॥ आ॥ वा॥ श्रु॥ षन्॥ क्षि॥ त॥ यः॥ जन्मा॥ र
 दस्यो॥ प्र॥ वा॥ च्यो॥ दृ॥ षणा॥ द॥ द॥ स॥ म॥ हे॥ यत्॥ ई॥ स॥ ता॥ य॥ भर॥ थः॥ यत्॥ अ॥ र्च॥ ते॥ प्र॥ हो॥ त्र॥ या॥ शि॥ म्या॥ वी॥ थः॥ अध्वर॥ प्र॥ सा॥ क्षि॥ तिः॥ अ॥ स

५
राम.

रा॥ या॥ महि॥ प्रिया॥ सतः॥ वाने॥ स॥ तं॥ आ॥ घो॥ षयः॥ बृ॥ ह॥ नू॥ यु॥ वं॥ दि॥ वः॥ दृ॥ ह॥ तः॥ दृ॥ ह॥ तः॥ आ॥ स॥ सु॥ वं॥ गा॥ ता॥ धु॥ रि॥ उप॥ पुं॥ जा॥ थे॥ इ॥ ति॥ अपः॥ म॥ ही॥ इ॥ ति॥
 अ॥ त्र॥ म॥ हि॥ ना॥ वारः॥ स॥ ण॥ व॥ थः॥ अ॥ रे॥ ण॥ वः॥ त॥ जः॥ ४ आ॥ स॥ द॥ न॥ धे॥ न॥ वः॥ स्वरं॥ ति॥ ताः॥ उप॥ रः॥ ता॥ ति॥ स॥ र्यः॥ आ॥ नि॥ शु॥ न्वः॥ उ॥ ष॥ सः॥ त॥ क॥ वीः॥ ५ अ॥
 २० आ॥ वा॥ स॥ ता॥ या॥ के॥ शि॥ नीः॥ अ॥ नृ॥ ष॥ त॥ मि॥ त्रा॥ य॥ त्रा॥ व॥ रु॥ णा॥ गा॥ तु॥ अ॥ र्च॥ थः॥ अ॥ व॥ त्म॥ ना॥ स॥ ज॥ तं॥ पि॥ न्व॥ तं॥ थि॥ यः॥ यु॥ वं॥ वि॥ प्र॥ स्या॥ म॥ न्म॥ ना॥ इ
 र॥ न्य॥ थः॥ यः॥ वा॥ ये॥ ज्ञेः॥ रा॥ श॥ मा॥ नः॥ ६ द॥ दा॥ श॥ ति॥ क॥ विः॥ हो॥ ता॥ य॥ जे॥ ति॥ म॥ न्म॥ सा॥ ध॥ नः॥ उप॥ अ॥ हा॥ तं॥ ग॥ ढ॥ थः॥ वी॥ थः॥ अध्वर॥ अ॥ ढा॥ गिरः॥
 सु॥ म॥ ति॥ गं॥ तं॥ अ॥ स॥ म॥ यू॥ इ॥ स॥ म॥ यु॥ यु॥ वं॥ ये॥ ज्ञेः॥ प्र॥ थ॥ मा॥ गो॥ भिः॥ अ॥ ज॥ ते॥ स॥ तः॥ वा॥ ना॥ म॥ न॥ सः॥ ना॥ प्र॥ यु॥ ति॥ पु॥ ष॥ रं॥ ति॥ वा॥ म॥ न्म॥ ना॥ सं॥ ष
 ता॥ गिरः॥ अ॥ दृ॥ ष्य॥ त॥ म॥ न॥ सा॥ रे॥ व॥ त॥ आ॥ शा॥ थ॥ इ॥ ति॥ रे॥ व॥ त॥ व॥ यः॥ द॥ धा॥ थ॥ इ॥ ति॥ रे॥ व॥ त॥ आ॥ शा॥ थ॥ इ॥ ति॥ न॥ रा॥ मा॥ या॥ भिः॥ इ॥ तः॥ इ॥ ति॥ मा॥ हि
 नं॥ ना॥ वा॥ धा॥ वः॥ म॥ हः॥ भिः॥ ना॥ उ॥ त॥ सि॥ ध॥ वः॥ ना॥ द॥ व॥ त्वा॥ प॥ ण॥ या॥ ना॥ अ॥ न॥ श॥ ३ म॥ धु॥ २० यु॥ वं॥ व॥ स्त्रा॥ णि॥ पी॥ व॥ सा॥ व॥ सा॥ थ॥ इ॥ ति॥ यु
 वा॥ अ॥ ढि॥ द॥ मं॥ त॥ वः॥ हा॥ सर्गः॥ अ॥ व॥ अ॥ ति॥ र॥ तं॥ अ॥ नृ॥ ता॥ नि॥ विश्वा॥ स॥ ते॥ न॥ मि॥ त्रा॥ व॥ रु॥ णा॥ स॥ च॥ थ॥ इ॥ ति॥ ए॥ त॥ त॥ च॥ न॥ त्वः॥ वि॥ सि॥ क॥ त
 त॥ ए॥ षा॥ स॥ स्यः॥ मं॥ त्रः॥ क॥ विः॥ श॥ स्तः॥ स॥ धा॥ वा॥ न्म॥ त्रि॥ अ॥ श्रि॥ १ ह॥ ति॥ व॥ त्नुः॥ अ॥ श्रिः॥ उ॥ ग्र॥ दे॥ वः॥ नि॥ दः॥ हा॥ प्र॥ थ॥ मा॥ अ॥ ज॥ र्य॥ न॥ अ॥ पा॥ ता॥ ए
 ति॥ प्र॥ थ॥ मा॥ प॥ त्नुः॥ व॥ ती॥ ना॥ कः॥ त॥ त॥ वा॥ मि॥ त्रा॥ व॥ रु॥ णा॥ आ॥ वि॥ के॥ तो॥ गर्भः॥ भारः॥ भर॥ ति॥ आ॥ चि॥ त॥ अ॥ स्य॥ अ॥ तं॥ पि॥ प॥ क्षि॥ अ॥ नृ॥ तं॥ नि॥
 ता॥ री॥ त॥ प्र॥ यं॥ तं॥ इ॥ त॥ परि॥ जा॥ रं॥ क॥ नी॥ ना॥ प॥ थ्या॥ म॥ सि॥ ना॥ उप॥ नि॥ प॥ द्य॥ म॥ ना॥ अ॥ न॥ वः॥ प्र॥ णा॥ वि॥ त॥ ना॥ व॥ सा॥ ना॥ धि॥ यं॥ मि॥ त्र॥ स्य॥ व॥ रु॥ णा॥ स्य

धाम। अनन्तः। ज्ञातः। अनसीयः। अवी। कनिष्ठदन्तः। पतयत्। उध्वः। सामुः। अचित्तः। ब्रह्म। जुजुषुः। युवानः। प्रामित्रः। धाम। वरुणः। गणतः। आधे
नवा। मातेयः। अवतीः। ब्रह्म। प्रियः। पीयूयन्। सास्मिन्। उध्वः। पितृः। मित्रेता। वयुना। निविहान्। आसा। आऽविवासन्। अदितिः। उरुष्यतः। आ
वा। मित्रावरुणा। हव्यऽजुष्टि। नमसा। देवो। अवसा। वरुणा। अस्मोक्। ब्रह्म। एतनास। सद्याः। अस्माक। वृष्टिः। दिव्या। सुऽपारा। २२ यजामहे
वा। महः। सऽलोषा। हव्यमिः। मित्रावरुणा। नमः। स्तिः। एते। एतस्मै इति घृतस्मै। अधेयत्। वा। अस्मै इति। अध्वर्यवः। ना। धीनी। क्षि। म
रंति। प्रऽस्तुतिः। वा। धाम। न। प्रऽयुक्तिः। अयामि। मित्रावरुणा। सुऽवृत्तिः। अनेति। यत्। वा। विद्येषु। होता। सुम्ना। वा। स्तरिः। वृषणा।
इयक्ष्म। पीपायाधेनुः। अदितिः। सताय। जनाय। मित्रावरुणा। हविः। दे। हिनोति। यत्। वा। विद्ये। सपर्यन्। स। रातः। हव्यः। मानुषः। न
होता। पुनः। वा। विष्णु। मध्यास। अंधः। गावः। आपः। वापीपयन्तः। देवीः। उता इति। ना। अस्य। पूर्यः। पतिः। दन्। वीतः। पातः। पयसः। उशि
यायाः। २२ विष्टोः। नु। कां। वीर्याणि। वा। वोचं। यः। पार्थिवानि। विऽममे। रजोसि। यः। अस्वभायत्। उत्तः। तरः। सधस्त्वं। किं चक्रमा
लः। त्रेधा। उरुऽगायः। प्रतत्। विष्टुः। स्तवते। वीर्येण। मृगः। न। सीमः। कुचरः। गिरिः। स्तुः। यस्य। उरुषु। विष्टुः। विक्रमेणेषु। अधिऽसि
यंति। भवनानि। विष्ट्वा। प्र। विष्टवे। शृषा। एतु। मन्म। गिरिऽक्षिते। उरुऽगायय। वृष्टे। यः। इदं। धेदी। प्रऽयतं। सधऽस्त्वं। एकः। विऽम
मो। विऽसिः। इत्। पदेसिः। यस्य। त्री। पूर्यो। मधुना। पदानि। अधीयमाणा। स्वधया। मदेयति। यः। ऊइति। विऽधातु। वृथिवी

इत्। धां। एकः। दाधार। भवनानि। विष्ट्वा। तत्। अस्य। प्रियः। आसीपायः। अशयो। नरः। यत्र। देवऽयव। मदेति। उरुऽक्रमस्य। सः। हि। बंधुः। हिष्टा।
विष्टोः। पदे। परमे। मध्वः। उस्। ता। वा। वास्तूनि। उरुमसि। गमध्वो। यत्राखः। भरिऽश्रेणा। अयासः। अत्र। अह। तत्। उरुऽगायस्य। वृष्टः।
परमं। पदे। अवा। भाति। शरिऽपु। अंधसेः। धियाऽयते। महे। शूराय। विष्ट्वा। वा। अर्चत। या। सानुनि। पर्वतानां। अदाया। महः। त
स्तुतुः। अवेताऽइव। साधुना। त्वेषां। इष्टा। सं। अरण्ये। शिमीऽवतोः। इदं। विष्टु इति। सुतपाः। वा। उरुष्यति। या। मर्याया। प्रतिऽधीयमा
नां। इत्। कशानोः। अस्तु। मनसो। उरुष्यथः। ताः। ई। वर्द्धति। महि। अस्य। पौंस्योनि। मातरा। नयति। रेतसे। भुजे। दधाति। पुत्रः। अव
रं। परं। पितुः। नाम। तृतीयः। अधि। रोचने। दिवः। तत्। तत्। इत्। अस्य। त्वोस्यं। गृणीमस्मि। इतस्य। त्रातः। अष्टकस्य। मीकुषः
यः। पार्थिवानि। विऽसिः। इत्। विगामऽसिः। उरु। कामिष्ट। उरुऽगायय। जीवसे। द्वे इति। अस्य। क्रमणा इति। स्वऽदृशः। ओषि
ख्याय। मर्युः। भुरण्याति। तृतीयः। अस्य। नकिः। आ। दधर्षति। वयः। चन। पतयंतः। पतत्रिणः। चतुऽसिः। साकं। नवतिं। चयौ
नामऽसिः। चक्रं। न। वृत्तं। व्यतीन्। अवीविषत। बृहत्। शरीरः। विऽमिमानः। संकुऽभिः। युवा। अकुमारः। प्रति। एति। आऽह
हवं। २५ भवा। मित्रः। न। शयः। एतः। सास्तिः। विभक्तुऽधुमः। एकयाः। ऊइति। सऽप्रथाः। अथेति। विष्टो इति। विडु

वाचित्। अर्घ्यः। स्तोमयज्ञे। च। राध्यः। हविष्मता। यः। पूज्योय। वेधसे। नवीयसे। सुमत्। ज्ञानये। विष्णवे। ददाशति। यः। ज्ञातं। अस्य।
महतः। महि। ब्रवत्। सः। इत्तु। इति। श्रुवः। सिः। युज्यं। चित्। असि। असत्। तं। उं। इति। स्तोतारः। पूज्यो। घया। विदे। सतस्य। गर्भे। जनु
षा। पिपत्तेन। आ। अस्य। ज्ञानंतः। नाम। चित्। विवत्तन। महः। ते। विष्णो। इति। सुः। मर्ति। सजामहे। तं। अस्य। राजा। वरुणः। तं। अश्वि
ना। कृतं। पर्वतं। मारुतस्य। वेधः। सु। दाधार। दक्षं। उत्तः। तमं। अहः। विदं। वज्रं। वा। विष्णुः। सारिके। वान्। अपः। उं। ते। आ। यः। विवाया। स
वथाया। देव्यः। इन्द्राय। विष्णुः। सुकृते। सुकृत्। तरः। वेधाः। अजिन्वत्। किं। सधस्ते। आर्यः। सतस्य। भागे। यजमानं। आ। असज
त् २६ अबोधि। अग्निः। जमः। उत। एति। सूर्यः। वि। उषाः। चंद्रा। मही। अश्वः। अर्चिषा। अयुक्षातां। अश्विनो। यातवे। रथं। वा। अ
सावीत। देवः। सविता। जगत्। एयक। यत्। पुंजाथे। इति। वृषणो। अश्विनो। रथं। घृतेन। नः। मधुना। क्षत्रं। इक्षतं। अस्माकं। वे
ह्य। एतनासु। जिन्वते। वयं। धना। शरुसात्ता। भजेमहि। अबोडः। त्रिः। चक्रः। मधुः। वाहनः। रथः। जीरुः। अश्वः। अश्विनो। यातु
स्तुतः। त्रिः। वंधुरः। मधुः। वा। विश्वः। सोमगः। शानः। आ। वक्षते। द्विः। पदे। चतुः। देवो। मधुः। मया। नः। कशया। मिमिक्षतां।
युवां। हा। गर्भे। जगतीषु। धस्यः। युवां। विश्वेषु। भुवनेषु। अंतरिति। युवां। अग्निः। वा। वृषणो। अपः। वा। वनस्पतीनां। अश्विनो। एरयेथां। यु
वां। हा। स्तोमिषज्ञा। भेषजेसिः। अयोइति। हस्तुः। रथ्या। रथ्येभिरिति। रथ्येसिः। अयोइति। हा। क्षत्रं। अधि। धस्यः। उग्रा। यः। वां। हविष्मो

न। मनसा। ददाश। २७ इति द्वितीयाष्टके द्वितीयोऽध्यायः २७ वसुदति। रुद्रा। पुरुमंतु। इति पुरुमंतु। रधंत। दशस्यतानः। वृष
लो। अश्विणे। दत्ता। हा। यत्। रेकाः। ओचथ्यः। वां। प्रयत्। सस्वाधेइति। अकवाप्तिः। उंती। कः। वां। दाशत्। सुः। मर्त्ये। चित्। अस्ये। वसुदति
यत्। धेयेइति। नमसा। पदे। गोः। जिगृते। अस्मे। अति। रेवतीः। पुरं। धीः। कामप्रणः। इवा। मनसा। चरंता। युक्तः। हा। यत्। वां। तोग्राय। पेरं। वि।
मध्यो। अर्णोसः। धायि। पत्रः। उप। वां। अबः। शरणं। गमयं। रुरः। नः। अज्म। तयत्। सिः। एवेः। उपः। स्तुतिः। ओचथ्यो। उरुष्येत्। मा। मा। इमे
इति। पतात्रिणीइति। वि। दुग्धां। मा। मां। पृधः। दशः। तयः। चित्। धाक। प्रायत्। वां। बद्धः। त्रानि। रवा। दति। स्तो। नः। मा। गन्तु। नद्यः। मात्
तमाः। दासाः। यत्। रं। इ। सुः। समुद्भू। अक्। अधुः। शिरा। यत्। स्ये। अत्रेननः। विंतेक्षत्। स्वयं। सदा। दासः। उरः। अंसो। अपि। ग्ध
तिग्धः। दीर्घः। तमाः। मर्त्येयः। जुहुवां। दशमोयुगो। अपो। अर्थे। यतीनी। ब्रह्म। सवति। सारथिः। २ प्रा। धावा। यज्ञेः। पृथिवीइ
ति। सतः। वृधा। महीइति। स्तुषा। विदथेषु। प्रचेतसा। देवेसिः। येइति। देवपुत्रे। इति। देवः। पुत्रो। सुः। दंससा। दृष्ट्या। धिया। वाया। पि। प्र
सिष्यतः। उत। मन्या। पितुः। अद्रुहः। मनः। मातुः। महि। स्वः। तवः। तत्। हवीमः। सिः। सुदरेतसा। पितरा। भ्रमा। चक्रतुः। उरु। प्रजायाः। अ
मृतं। वरीमः। सिः। तः। सूनवः। सुः। अपसः। सुः। दंसदसः। महीइति। जजुः। मातरा। पूर्वचित्तये। स्तुतुः। वा। सत्या। क्रगतः। वा। धर्मणि।
पुत्रस्य। स्या। पापः। पदे। अह्या। विनः। ते। मायिनः। मक्षिरा। सः। प्रचेतसः। जामो। अति। सयोनीइति। सः। योनी। मिथुना। सं

प. ११

९

३ ओक्सा नव्यं नव्यं तदुं । आ । तन्वेते । दिवि । समुद्रे । अंतरिति । कवयः । सुदीप्यः । तत् । राधः । अद्य । सविनुः । वरेण्या वेंयं देवस्य
प्रसवे । मनामहे । अस्मस्य । घावा । पृथिवी इति । सः । चेनुना । रयिं । धनं । वसु । मत्तं । शतः । भुवि नः । २ । ते । अति । हि । घावा । पृथिवी इ
ति । विश्वः । शंभुवः । सतवरी इत्युतः । वरी । रजसः । धारयतुं । कवी इति । धारयेत् । कवी । सुजन्मनी इति । सुजन्मनी । धिषणा इति । अंतः ।
इयते । देवः । देवी इति । धर्मणा । सूर्यः । शक्तिः । उरुः । यन्त्रसा । महिनी इति । असञ्चता । पिता । माता । चा । सुवनानि । रक्षतः । सुधृष्टमे
इति । सुधृष्टमे । वपुष्ये इति । न । रोदसी । अति । पिता । यत् । सी । असा । रूपे । अवासयत् । सः । वद्धिः । पुत्रः । पित्रः । पवित्रवान् । पुनाति
धीरः । सुवनानि । मायया । धेनुं । चा । पृथिवी । दृष्टं । सु । रेतसः । विश्वाहा । शुक्रं । पयः । अस्या । धुसतः । अयं । देवानो । अप्सः । अपः । स
मः । यः । ज्ञान । रोदसी इति । विश्वः । शंभुवः । वि । या । ममा । रजसी । अति । सक्तुः । यया । अरुः । रेतसि । संभने सि । सं । आन्ते । चोते इति । नः ।
गणाने इति । महिनी इति । महि । श्रवः । क्षत्रं । घावा । पृथिवी इति । धासया । बहत् । येन । असा । कृष्णः । ततनाम । विश्वहा । पनाय्या । ओज
ः । अस्मे इति । सं । इन्वतः । ३ । किं । ईदृति । अष्टः । किं । यविष्ठः । नः । आ । अजगन् । किं । इयते । द्यूयः । कत् । यत् । उदिमा । नो निदिमा । चमसं
यः । महाः । कुलः । अमे । घातः । द्रुगः । इत् । सति । उदिमा । एकं । चमसं । चतुरः । कृणातना । तत् । वः । देवाः । अब्रुवन् । तत् । वः । आ । आ
मम् । सोधन्वनाः । यदि । एव । करिष्यथा । साकं । देवैः । यक्षियासः । धविष्यथा । अग्निः । हतः । प्रति । यत् । अब्रवीतन । अश्वः । कर्त्तुः । रथः । ३

राम

ता । इह । कर्त्तुः । धेनुः । कर्त्तुः । पुवशा । कर्त्तुः । हा । तानि । घातः । अनु । वः । कर्त्तुः । आ । इमसि । चतुः । वांसः । सप्तः । तत् । अष्टत । कः । इत् । अभत् । य
स्यः । इत्तः । नः । आ । अजगन् । यत् । अवः । अरव्यत् । चमसान् । चतुरः । कृतात् । आत् । इत्तः । चतुः । ग्रासः । अंतः । मि । आत्तने । हनामा । एनान् । इति । त
ष्टा । यत् । अब्रवीत् । चमसां । यो । देवः । पानं । अनिदिषुः । अन्या । नामानि । कृण्वते । सुतो । सचा । अन्ये । एनान् । कन्या । नाम । सि । स्पर्तः । ४ । इदः । इत्सी
इति । युयुत्से । अश्विनः । रथः । बृहस्पतिः । विश्वः । रूपः । उप । आत्तन । सभुः । विश्वा । वाहः । देवान् । अगच्छत । सु । अप्सः । यक्षियां । सागं । ऐतन । निः । चर्मणः
गां । अरिणीत् । धोतिः । सि । या । ५ । जरेता । युक्ता । ती । अकृणातन । सोधन्वनाः । अश्वः । अतुष्टन । युक्ता । रथः । उप । देवान् । अयातन । इदं
उदकं । पिबता इति । अब्रवीतन । इदं । वा । घा । पिबत । मुजः । नेजनं । सोधन्वनाः । यदि । तत् । नः । इव । हयथा । तृतीये । घा । सवेने । मादया । धे । आपः ।
यक्षिया । इति । एकः । अब्रवीत् । अग्निः । भूयिष्ठः । इति । अन्यः । अब्रवीत् । वधः । यंती । बहुः । भयः । आ । एकः । अब्रवीत् । सता । बरंतः । चमसान् । अपिश
ता । आरा । एकः । इदं । गां । अब्र । अजति । मांसं । एकः । पिशति । सनया । आ । सत्तः । आ । निः । म्रुचः । शक्तुः । एकः । अपा । अभरत् । किं । स्विता । पुवेभ्यः
पितरो । उप । आवत्तुः । ५ । उदकं । सः । अस्मे । अकृणातन । तृतीयां । निवत्तुः । सु । अपः । सु । अपस्मया । नरः । अगोक्षस्य । अं । यत् । असत्तन । गृहे । तत्
अद्य । इदं । सप्तः । ना । अनु । गच्छ । सं । गीत्ता । यत् । सुवनां । परिः । अस्पर्शत । का । स्विता । तात्या । पितरा । वः । आ । सत्तुः । अशपता । यः । करस्तं । वः । आ
देवः । यः । आ । अब्रवीत् । यो । इति । तस्मा । अब्रवीतन । सुसुवांसः । सप्तः । तत् । अष्टत । अगोक्षः । कः । इदं । नः । अब्रुवन् । धनं । बहत् । बोधयि

चितारः। अब्रवीत्। संवत्सरे। इदं। अद्य। वि। अ। ति। ख्यत। दिवा। याति। मरुतः। अरम्या। अग्निः। अयो वातः। अंतरि। दोषा। याति। अतु। सि।
याति। वरुणा। समुद्रः। युष्मान्। इक्ष्वाकुः। शवसः। नपातः। ६। मानः। मित्रः। वरुणः। अर्यमा। आयुः। इंद्रः। ससुहा। मरुतः। परि। ख्यन्। य
त्। वाजिनः। देवः। ज्ञातस्य। सप्तेः। प्रवक्ष्यामः। विदये। वीर्याणि। यत्। निः। निजा। रेकासा। प्रावृत्तस्या। राति। मुरवतः। नयति। सुः। प्राड। अ
जः। मेम्यत्। विश्वः। रूपः। इन्द्रा। पूष्टः। धिया। अपि। एति। पाथः। एषां। ऋगः। पुरः। अश्वेन। वाजिना। पूष्टः। भागः। नीयते। विश्वदेवः। अग्नि
ः। धिया। यत्। पुरोकाशं। अर्वता। स्वष्टा। इत्। एन। सोऽश्वसाय। जिन्वति। यत्। हविषा। स्तुः। शः। देवः। यानि। विः। मानुषाः। परि। अश्वानयति
। अत्र। पूष्टः। धर्मः। भागः। एति। यत्। देवभ्यः। प्रतिवेदयन्। अजः। होता। अध्वर्युः। आः। वयाः। अग्निः। इधः। ग्रावः। ग्रातः। उता। शक्ता
। सुः। विप्रः। तेन। यज्ञेन। सुः। अरं। कृतेन। सुः। इहेन। वक्षणाः। आ। एणध्वं। ७। यूपः। वस्काः। उताये। यूपः। वाहा। चषालं। ये। अश्वयुपाया
तक्षति। ये। च। अर्वते। पचन। संः। भरति। उता। इति। तेषां। अग्निः। शरत्तः। नः। इन्वत्। उपा। प्र। अगात्। सुः। मतिः। मो। अधायि। मन्मादेवानां। आ
शाः। उपवीतः। एषः। अनु। एन। विषाः। स्वयः। मदति। देवानां। पुष्टे। चरुम। सुः। ज्वं। धुं। यत्। वाजिनः। दामा। संः। दानं। अर्वतः। या। शीर्ष
एषा। रशना। रज्जुः। अस्या। यत्। वा। घा। अस्या। प्रः। हतं। आस्ये। तृणं। सर्वा। ताति। अपि। देवेषु। स्तु। अ। यत्। अश्वस्य। कविषः। महिका
आशा। यत्। वा। स्वरो। स्वः। धितिः। रिष्टः। आसि। यत्। हस्तयोः। शमिन्। यत्। नखेषु। १०। यत्। उवध्यः। इदरस्य। अपः। वाति। यः। आमस्य
। कविषः। गंधः। अस्ति। सुः। कृता। तत्। शमितारः। कृण्वत्। उत। मेधः। रेतः। पाकः। पचत्। ८। यत्। ते। गात्रात्। अग्निना। पचमाना

राम.

त्। अग्निः। शक्तं। निः। हतस्य। अवः। धावति। मा। तत्। भूम्या। आ। श्रिषत्। तेषां। देवेभ्यः। तत्। उशत्। स्यः। रातं। अस्तु। ये। वाजिनः। परि। पश्येति। प
कं। ये। आ। दुः। सुरभिः। निः। हर। इति। ये। च। अर्वतः। मांसः। भिक्षोः। उपः। आसते। १०। यत्। निः। इक्ष्वाकुः। मांसपचन्याः। उवायाः। या। पात्राणि
। पूष्टः। आः। सचनानि। इष्टा। अग्निः। ध्याना। नरुषां। अंकाः। सनाः। परि। भर्षति। अश्वं। निः। क्रमणं। निः। सदनं। विः। वत्तति। यत्। च। प
टीशे। अर्वतः। यत्। च। पेपो। यत्। च। घासि। जघास। ११। मा। त्वा। आग्निः। ध्वनयीत्। धूमः। गंधिः। मा। उरवा। घातंती। अग्निः। विक्तः। जग्निः। इष्ट
वीतं। अभिः। गते। वषट्। कृतां। तं। देवसिः। प्रति। गृणंति। अश्वं। १२। यत्। अश्वाय। वासः। उपः। कृणंति। अधीवासं। या। हिरण्या। नि। अ
मे। संः। दानं। अर्वतं। पदौशं। धिया। देवेषु। आ। यमयति। यत्। ते। सोऽमहसा। शकृतस्य। पाष्टां। वा। कश्या। वा। तुतोद। स्वः। इव। ता। ह
विषः। अश्वध्वरेषु। १३। ब्रह्मणा। सदयामि। चतुः। विंशत्। वाजिनः। देवः। बंधो। वंकीः। अश्वस्य। स्वः। धितिः। सं। एति। अहिद्रा। गात्रा। वयु
ना। कृणाता। परुः। परुः। अनुः। पुष्या। वि। शस्त। एकः। त्वष्टः। अश्वस्य। विः। शस्ता। द्वा। यंताश। भवतः। तथा। सतुः। या। ते। गात्राणां। सतुः
था। कृणाता। ताः। ता। पिंदानां। प्रा। जहामि। अग्ने। मां। त्वा। तपत्। धिया। आत्मा। अपि। यंतां। मा। स्वः। धितिः। तन्वा। आ। तिसृपत्। ते।
मा। ते। गृध्रः। अविः। शस्ता। अतिः। हाय। छिद्रा। गात्राणि। अग्निना। म्रियु। करितिकः। नवै। उदति। एतत्। ते। प्रियसे। न। रिष्यासि। देवान्
इत्। एधि। पथिः। मिः। सुः। गमिः। हरीदति। तां। मुत्ता। पृथतीदति। अश्वत्ता। उपः। अस्तु। तां। वाजी। धुरि। रासभस्य। सुः। गव्यं। नः। वाजी। सुः। अ

म. द्वि. २
१९

श्रुत्वा पुंसः पुत्रान् उत विश्वं युषं रयिं अनागाः खं नः अदितिः कुर्यात् सत्रं नः अश्वः वनतो हविष्मान् १० यत् अकंदः प्रथमं जाय
मानः उत यन् समुद्रात् उता वापुरीषात् श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू इति उपः स्तुत्यं महि जातं ते अर्वेन यमेन दत्तं वितः एना अ
पुनर्क ईदः एनं प्रथमं अधि अतिष्ठत् गंधर्वः अस्या रशना अग्रे भगान् स्तरात् अश्वे वसवः निः अत ह्य असि यमः असि
आदित्यः अर्वेन असि वितः रुधेन जनेन असि सोमेन समया विष्टुक्तः आदुते त्रीणि दिवि बंधनानि त्रीणि ते अकुः दि
वि बंधनानि अंतरिति समुद्रे उत इवामा वरुणा छात्रि अर्वेन यत्र ते आदुः परमं जनित्र इमा ते वाजिन अवऽमार्जनानि इमा
शफाना सवितुः निधाना अत्राते मद्राः रशना अपश्यः सतस्य या अशिः रक्षाति गोपाः ११ आत्मानो तो मनसा आरात् अज्ञानं
अवः दिवा पतयंतं पयतंगं शिरः अपश्यः पृथिविः सुगेमिः अरेणुः सिः जेहमानं पतवि अत्राते रूपं उक्तः हमं अपश्यः जिगीष
माया इषः आपदे गोः यदा ते मत्तः अनु भोगं आनट् मातु इत यसिष्ठः ओषधीः अजीगरिति अनुत्वा रयः अनुमर्यः अर्व
न अनु गावः अनु षगः कनीनो अनु वातासः तवा सख्या ईयुः अनु देवाः ममिरे वीर्ये ते हिरण्यः श्रेणः अयुः अस्या पा
दा मनः जेवाः अवः इंदुः आसीत् देवाः इत अस्या हविः अस्या धा आयन् यः अर्वेन प्रथमः अधि अतिष्ठत् इमे अंतासः
सिलिकः मध्यमासः संश्रणासः दिव्यासः अस्या हंसा इवाश्रणिः शः यतं ते यत् आक्षिपु दिव्यं अजुम अश्वः १२ तवा शरी
रं पतयिष्यु अर्वेन तवा कित्तं वातः इवा धृजीमान् तवा शृंगाणि विस्त्रिता पुरुः त्रा अरण्येषु जधुराणा वरति २० शसनो

१९
रामे

वाजी अर्वा देवदीवा मनसा दीध्यानः अजः पुरः नीयते नाभिः अस्या अनु पश्चात् कवयः योतिरेसाः परमं यत् सधुः अर्वेन अ
क्षिपितं मातरा च अधा देवम् जुष्टं तमः हि गम्याः अथा आराप्ते दाशेषा वार्याणि १३ इत्यदः अस्या वप्स्य पलितस्य होतुः त
स्या आता मध्यमः अस्ति अम्रः तृतीयः धाता घृतः पृष्ठः अस्या मत्र अपश्यः विशपति सप्त पुत्रा सप्त युजति रथो एकः चक्रः एकः अश्वः वहति स
प्त नामा त्रिः नभिः चक्रः अत्ररं अर्वेन यत्र इमा विश्वा भुवना अधि तस्तु इमं रथं अधिप्ये सप्त तस्तु सप्त चक्रा सप्त वहति अश्वः स
प्त स्वसारः अस्ति सानवते यत्रा गवा निः हिता सप्त नामा कः ददरी प्रथमं जौयमानं अरुनु वतं यत् अनखौ बिभर्ति सस्याः असुः अस्तु
आत्मा कः सितः कः विहासा उपगता प्रहृ एतत् पाकः पृष्ठमि मनसा अविऽजानन् देवाना एना निऽहिता पदानि वत्सो बष्कये अधि सप्त
तंतन्त्र विवर्तिरे कवयः आत्वे उडुति १४ अचिक्त्वान् चिकितुषः चित् अत्रा कवीन् पृष्ठमि नविऽमने न विज्ञान विऽयः तस्तं
मा षट् इमा रजासि अतस्या रूपे किं अपि अस्ति एकः इहा बवीत् यः ई अंगा वेद अस्या वामस्य निऽहिता पदा वेरिति वेः शीर्षः क्षीरं
दुऽकृते गावः अस्या वत्रि वसाना उदकं पदा अपुः माता पितरं सते आ वभाज् धीः क्षी अग्रे मनसा स हि जग्मे सा वीमहः गर्भे
रसानि विद्रा नमस्वतः इत उपवाके ईयुः युक्ता माता आसीत् धुरि दक्षिणायाः अतिष्ठित गर्भः हृजनीषु अंतरिति अर्भमेत व
त्सः अनु गा अपश्यत् विश्वः रुषा विषु याजनेषु तिष्ठः स्वः मातुः त्रीन् पितृन् बिभ्रत् एकः ईर्ध्वः तस्ते न ई प्रवा ग्लपयति मंत्रयं
ते दिवः अमुष्य एषा विश्वः विदं वाचा अविश्वः मिन्वा ३५ हादराः अरं नहि तत्रा जराया वर्वन्ति चक्रं परिऽधो सतस्य आ पुत्रा
अग्रे मिथुनासः अत्रा सप्ता रतानि विंशतिः च तस्तु पंच पादं पितरं हादराः आकृति दिवः आदुः परो अर्द्ध पुरीषिणो अथा इमे

२६

२०

अन्येऽप्येव विचक्षणोऽस्य चक्रे। षट् अरे। आदुः२ अर्पितं। पंच अरे चक्रे। पश्चि वत्ते मा भवे। तस्मिन्। आ। तस्मिन्। भुवनानि। विश्वा। तस्य। ना। अ
 दः। तप्यते। भयिः वारः। सनात। एवान। शीर्यते। सः नासिः। सः नेमि। चक्रं। अजरां वि। वज्रं। उत्तानयो। दश। युक्ताः। वेहंति। सूर्यस्य। चक्षुः। एतसा। इति
 । आः वत्। तस्मिन्। आर्पितं। भुवनानि। विश्वा। साकं। ज्ञानं। सप्तयो। आदुः२ एकं। षट्। इति। यमाः। सषयः। देवः। इति। तेषां। इष्टानि। विः हिता
 नि। धामः। शः। स्त्रोः। रेजंते। विः कृतानि। रूपः। शः। १६ स्त्रियः। सतीः। तान्। उड्। नि। मे। पुंसः। आदुः२ पश्यतः। मक्षः। इति। वि। चेततः। अंधः। कविः। यः। पु
 त्राः। सः। १७ आ। वि। केता। यः। ता। वि। लानात्। सः। पितुः। पिता। असत्। अवः। परेण। परः। इना। भवेरेण। पदा। वसः। वि। प्रती। गोः। उक्ता। अछात्रः। सा। को। द्वी
 ची। सं। स्त्रितः। अर्द्धः। परा। अगात्रः। कः। स्त्रितः। स्त्रितः। नहि। युये। अंतः। रि। अरः। परेण। पितरां। यः। अस्या। अनु। वेदः। परः। एना। अवरेण। कविः। यमानः। कः
 इह। प्रा। वोचतः। देवः। मनः। कुतः। अधि। प्रः। ज्ञातं। ये। अर्वाचः। तान्। उड्। इति। पराचः। आदुः२ यो। पराचः। तान्। उड्। इति। अर्वाचः। आदुः२ इह। च। या। च
 क्रधुः। सोमः। तानि। धुरा। ना। युक्ताः। रजसः। वहति। द्वा। सुः। पर्णा। सः। युजा। सखाया। समानं। वृत्तां। परि। सस्वजाते। इति। तयोः। अन्यः। पिप्लः। स्वादुः
 अस्ति। अनश्नन्। अन्यः। अति। चा। कशीति। १९ यत्र। सुः। पर्णा। अमृतस्य। भागः। अनिः। मेघः। विदथा। अतिः। स्वः। इति। पुनः। विश्वस्य। भुवनस्य
 गोपाः। सः। मा। धीरः। पक्वः। अत्र। आ। विवेश। यास्मिन्। वृक्षे। मधुः। अर्द्धः। सुपर्णाः। निः। विशंते। सुवतः। चा। अधि। विश्वे। तस्य। इत्। आदुः२ पिप्लं
 स्वादुः। अये। तस्म। न। पुतः। नशन्। यः। पितरां। वेदः। यत्र। गायत्रे। अधि। गायत्रे। अर्हितं। त्रेस्तुभं। चा। त्रेस्तुभं। निः। अतः। यत्र। वा। जगत्।
 जगती। आ। धः। इति। पदः। यो। इत्। तत्। विदुः। ते। अमृतः। त्वं। अनश्नुः। गायत्रेण। प्रति। मिमीते। अर्कः। अर्कणः। सामी। त्रेस्तुभेन। वाके। वाकेन। वाक
 द्विः। पदा। चतुः। पदा। अक्षरेण। मिमते। सप्त। वापीः। जगता। सिंधुः। दिवि। अस्त। मयत्। रथं। तरे। सूर्यः। पयि। पश्यतः। गायत्रस्य। सं। अधिः। ति

२०
रामे

सः। आदुः२ नतः। मद्रा। प्र। रिस्वि। महिस्वा। १८ उपा। क्ये। सुः। दुघां। धेनुं। एतां। सुः। हस्तः। गोः। धुकः। उता। दोहता। एना। श्रेष्ठः। सवं। सविता। साविषत्। नः।
 अतिः। इहः। धर्मः। ततः। उड्। इति। सु। प्रा। वोचं। हिं। उः। कण्वती। वसुः। पली। वरुनः। वसं। इहंती। मनसा। अतिः। आ। अगात्रः। दुहो। अश्विः। श्यो। पयः। मध्या
 इयं। सा। वह्नी। सहते। सोमगाय। गोः। अमीमेतः। अनु। वत्सः। मिथंते। मूर्धनं। हिडुः। अकृणात्। मातृवे। उड्। इति। स्त्रोः। धर्मः। अतिः। वावशाना। मिमाति
 मायुं। पयते। पयः। मिः। अयः। सः। शिडुः। येन। गोः। अतिः। वेता। मिमाति। मायुं। ध्वसनो। अधि। श्रिता। सा। चित्तिः। मिः। नि। हि। चकार। मर्यो। विः। धुत्
 भवन्ती। प्रति। वृषी। ओहत्। अनतः। शयो। तुरगगात्। जीवं। एतत्। ध्रुवं। मध्ये। आ। पस्यान्। जीवः। मृतस्य। चरति। स्वधासिः। अर्मेयः। मर्येन। स
 १९ योनिः। अपर्या। गोपा। अनि। पदमानं। आ। चापरा। च। पयि। उमिः। वरतं। सः। सः। श्रीचीः। सः। विष्चीः। वसानः। आवरीवति। भुवनेषु। अं
 त्रिति। यः। इह। चकार। ना। सः। अस्या। वेदः। यः। इह। ददर्श। हिरकः। इत्। नु। तस्मात्। सः। मातुः। योना। पश्चि। वीतः। अंतः। ब्रह्मः। प्रजाः। निः। सति। आ। वि
 वेश। योः। मे। पिता। जनिता। नासिः। अत्र। बंधुः। मे। माता। पृथिवी। मही। इयं। उत्तानयोः। चम्वाः। योनिः। अंतः। अवापिता। दुहितुः। गर्भः। आ। अष्टा
 तः। एतामि। त्वा। परः। अंतः। पृथिव्याः। एतामि। यत्र। भुवनस्य। नासिः। एतामि। त्वा। एतः। अश्वस्य। रेतः। एतामि। वाचः। परमं। विः। ओमा। इयं
 वेदिः। परः। अंतः। पृथिव्याः। अयं। यज्ञः। भुवनस्य। नासिः। अयं। सोमः। एतः। अश्वस्य। रेतः। ब्रह्मा। अयं। वाचः। परमं। विः। ओमा। २० सप्त। अर्द्ध
 २१ गभाः। भुवनस्य। रेतः। विष्टोः। तिष्ठति। प्रः। दिशा। विः। धर्मणि। ना। धीतिः। मिः। ममसा। ते। विपः। वितः। पश्चिः। सुवः। परि। भवति। विश्वतः। नहि
 २२ जानामि। यत्। इह। इह। आसि। निष्यः। सः। नदः। मनसा। चरणमि। यदा। मा। आ। भावः। प्रथमः। ज्ञाः। सतस्य। आत्। इत्। वाचः। अश्ववासा
 गं। अस्याः। अपां। २३ प्रादुः। एति। स्वधया। गृह्णीतः। अमर्युः। मर्युनः। सः। योनिः। ता। शश्वता। विष्चीना। विः। यन्ता। नि। अन्यः। विष्कुः। ना

नि। चक्षुः। अन्यः। सचः। अक्षरे। परमे। विः। ओमन्। यास्मिन्। देवाः। अधि। विश्वे। निः। सेदुः। यः। ततः। न। वेदः। किं। सचः। करिष्यति। ये। इतर। ते। विदुः। ते।
 इमे। सः। आसते। सुयवसः। अतः। भगः। वती। हि। मयाः। अथोदति। वयोः। तगः। वंते। स्याम। अद्भिः। तणो। भगो। विश्वः। दानी। पिषा। उदुः। उदकः। आः। चरंती
 २० गोरी। मिमाया। सलिलानि। तक्षती। एकः। पदी। द्विः। पदी। सा। वतुः। पदी। अष्टः। पदी। नवः। पदी। बसुवृषी। सहस्रः। अक्षरा। परमे। विः। ओमन्।
 तस्याः। समुद्राः। अधि। विश्वं। तेन। जीवन्ति। पदः। दिवाः। चतस्रः। ततः। क्षरति। अक्षरः। ततः। विश्वं। उपा। जीवति। शकः। मयः। धूमः। आयात। अय
 र्थः। धिषुः। वता। परः। एना। अवरण। उक्षापः। पृथि। अयचंत। वीर्यः। तानि। धर्माणि। प्रथमानि। आसन्। वेयः। केशिना। सतुः। ध्या। वि। चक्षते।
 संवत्सरे। वपते। विश्वः। एषोः। कः। एषा। विश्वः। अकः। अक्षि। चक्षे। शचीप्तिः। धातिः। एकस्य। दृष्टे। न। रूपः। चत्वारि। वाक। परिः। मिता। पयानि।
 तानि। विदुः। ब्राह्मणाः। ये। मनीषिणः। गुहा। श्रीणि। निः। हिता। न। ईगयंति। तुरीयः। वाचः। मनुष्याः। वदंति। आदुः। अथोदति। दिव्यः। सः। सु
 २१ पणः। गरुडान्। एकः। सतः। विप्राः। बहुधा। वदति। अग्निः। यमः। मातृस्थाने। आदुः। २२ रुद्रः। निः। याने। हरयः। सुः। पणः। अपः। वस
 नाः। दिवं। उतः। पोतंति। तो। आ। अहत्रन्। सदनान्। सतस्य। आता। इतः। घृतेन। पृथिवी। विरुद्यते। द्वादश। प्रधयः। चक्रः। एकः। त्रीणि। नभ्यानि।
 रुः। ईदति। ततः। विकेत। तास्मिन्। साकं। त्रिः। शताः। न। शकवः। अर्पिनाः। षष्ठिः। न। चलाचलासः। यः। ते। स्तनः। शयशेः। मयः। २३ येन।
 विश्वा। पुष्टसि। वार्याणि। यः। रत्नः। ध्याः। वसुः। वितः। सैः। अद्वः। सरस्वति। तं। इह। धातवे। करितिकः। यद्वेन। यज्ञे। अयजंत। देवाः। तानि। च
 धर्माणि। प्रथमानि। आसन्। ते। हे। नाकं। महिमानः। सचंत। यत्रापूर्व। सार्याः। सति। देवाः। सुमन्तः। एतत्। उदकं। उतः। वाएति। अवाच। अह
 मिः। भूमि। पृथ्व्याः। त्रिन्वति। दिवः। त्रिन्वति। अग्रयः। दिव्यः। सुः। पणः। वायसं। इहंत। अपो। गन्ते। दर्शते। अष्टध्वीनां। अभीपत। रुद्रिः। सिः। तप
 यतः। सरस्वते। अवस। जोह्वीमि। २४ अनुवर्गः। कया। शसा। सः। वयसः। सः। नीलाः। समान्या। मरुतः। सां। मिमिक्षुः। कया। मती। कुतः। आः

२०
रामे.

इतासः। एते। अर्चति। यथा। दृष्टं। वसुधा। कस्या। ब्रह्माणि। अनुशुः। युवानः। कः। अध्वरे। मरुतः। आ। वा। वर्ते। श्येनान्। इव। धजतः। अंतर्हि। के
 नामह। नमसा। रीरमामा। कुतः। तः। इह। माहि। सन्। एकः। यासि। सस्यते। पर्वते। इत्यु। सां। दृष्टं। सं। अराणः। शुभोने। वाचे। ततः। नः। हरिः। वः।
 यतः। ते। अत्रो। इति। ब्रह्माणि। मे। मतयः। १। से। सुतासः। शुभः। द्यानी। प्रः। चतः। मे। अदिः। आ। शसते। प्रति। रुर्येति। उक्था। इमा। हरीदृति। वेदतः। तो
 २५ ना। भल। अतः। वयः। अंतमेति। युजानाः। स्वः। क्षत्रेति। तेनः। शुभमाना। महः। ३। मिः। एतान्। उपा। युजमे। नृ। ईदु। स्वधा। अनु। हिमः। वसुधा।
 २६ के। स्या। वः। मरुतः। स्वधा। आसीत्। यत्। मा। एकः। सं। अधत्त। अहिः। अहस्ये। अहो। हि। उग्रः। तविषः। तुविष्वा। विश्वस्य। शत्रोः। अनमः। वधः।
 जैः। त्रि। चक्ये। युजमेति। अस्मै। इति। समानेति। १। देवस्य। पोथ्येति। २। भूमि। रीणि। हि। रुणवाम। शविष्ठा। इह। कत्वा। मरुतः। यत्। वशाम। कधी
 २७ रुत्रं। मरुतः। इन्द्रियेण। स्वना। सामना। तविषं। वसुधा। अहो। एतां। मनवे। विश्वः। चंद्रः। सुः। गाः। अपा। चकर। वज्रः। बाहुः। अनुतः। आ। ते। मघ
 २८ वनः। नकिः। तु। ना। वा। वान्। आस्ति। देवः। जता। विद्वानः। न। जायमानः। नशते। ना। जातः। यानि। करिष्या। रुणुहि। पदः। एकस्य। चित्रा। मे। विः। शु
 अस्तः। ओजः। या। नु। दृष्टवान्। रुणवे। मनीषा। ०। मरुतः। विद्वानः। यानि। चवः। इह। इतः। ईशो। एषां। २९ - अमदत्त। मा। रुमेतः। स्तोमः। अत्र।
 यत्। मोनरः। अत्र्यः। ब्रह्मा। चक्र। इन्द्रया। रुद्रः। सुः। मखाय। मघा। रयसि। सखायः। तन्वे। तन्वाति। एव। इतः। एते। प्रति। मा। सखमानाः। अनेछः। भवः। आ।
 ३० दृष्टः। दधानाः। सं। चक्षुः। मरुतः। चंद्रः। वृणाः। अत्रा। मो। रुद्रया। वान्। कः। नु। अत्रा। मरुतः। ममहे। वः। प्रा। यातन। सखीन्। अत्र। सखायः। मन्त्रानि।
 चित्राः। अयि। वातयतः। एषां। भूतानवेदः। मि। अतानां। आ। यत्। दुवस्यात्। दुवसे। ना। करुः। अस्मान्। चक्रः। मान्यस्य। मघा। ३१ इति। सु। सती। मरु
 तः। विश्वं। अत्रा। इमा। ब्रह्माणि। त्रिन्वति। वः। अर्चतः। एषः। वः। स्तोमः। मरुतः। इयं। गीः। मांदार्यस्य। मान्यस्य। कोरोः। आ। इषा। यो। सीष्टा। तन्वे। वयो।
 विद्यामा। इषा। रतनः। तीरः। दानुः। ३२ इति। द्वितीया। एकतृतीया। ध्यायः। २० - ३० ततः। नु। वा। वामा। रससाय। जन्मने। पूर्वी। महिः। सु। दृष्टस्य।